

Crna Gora
Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja

IZVJEŠTAJ O RADU MINISTARSTVA ZA 2015. GODINU

Podgorica, februar 2016.

REZIME

Sve mjere planirane Agrobudžetom za 2015. godinu realizovane su na vrijeme. U 2015. godini kreirane su nove mjere za koje su proizvođači pokazali veliko interesovanje i koje su realizovane 100%. Transparentnost Agrobudžeta je povećana u odnosu na prethodni period (2012. godine objavljen je jedan javni poziv, 2013. osam, 2014. godine 12, a 2015. godine 16 javnih poziva za podršku sektoru poljoprivrede i ribarstva).

U potpunosti su realizovane obaveze iz Programa rada Vlade Crne Gore za 2015. godinu, kao i obaveze iz Programa pristupanja EU. Usvojene su tri strategije, četiri akciona plana, 12 zakona, sprovedena je kategorizaciju objekata ... čime su u potpunosti ispunjena otvarajuća mjerila za pregovaračka poglavlja 11, 12 i 13.

Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja je u okviru svojih nadležnosti u 2015. godini vršilo poslove uprave koji se odnose na: utvrđivanje predloga tekuće i razvojne politike, mjere agrarne politike i politike ruralnog razvoja; predlaganje i konstituisanje sistemskih rješenja u poljoprivredi i preduzimanje mjera za njihovo sprovođenje; zaštitu, iskorišćavanje i unapređivanje poljoprivrednog zemljišta; biljnu proizvodnju; stočarstvo; organsku proizvodnju; fitosanitarnu oblast; veterinarstvo; bezbjednost hrane; pčelarstvo; slatkovodno, morsko ribarstvo i marikulturu; jačanje konkurentnosti proizvođača hrane; održivo gazdovanje poljoprivrednim resursima; poboljšanje kvaliteta života i širenje ekonomskih aktivnosti u ruralnim područjima; primjenu savremene tehnike i tehnologije u poljoprivredi; bilans osnovnih poljoprivrednih proizvoda; predlaganje mjera i analiziranje njihovog uticaja na ekonomski položaj i uslove privređivanja subjekata iz oblasti poljoprivrede i agroindustrije; razvojnu politiku u oblasti šumarstva; sistemska rješenja za gazdovanje šumama i šumskim zemljištem i njihovu zaštitu; očuvanje, ekonomsko korišćenje i unapređivanje šuma; monitoring planiranja gazdovanja šumama; licenciranje stručnih poslova u šumarstvu; razvojnu politiku u oblasti lovstva; sistemska rješenja za gazdovanje i upravljanje sa divljači i lovstvom; obezbjeđenje korišćenja lovišta i izradu programa razvoja lovstva; razvojnu politiku u upravljanju vodama; sistemska rješenja za obezbjeđenje i korišćenje voda, vodnog zemljišta i vodo-izvorišta za vodosnabdijevanje, zaštitu voda od zagađivanja, uređenje voda i vodotoka i zaštitu od štetnog dejstva voda; sistemske i druge podsticajne mjere za unapređenje ovih oblasti; vođenje propisanih evidencija; međunarodnu saradnju u oblastima za koje je ministarstvo osnovano; usklađivanje domaćih propisa iz okvira svoje nadležnosti sa pravnim poretkom Evropske unije; upravni nadzor u oblastima za koje je ministarstvo osnovano; kao i druge poslove koji su mu određeni u nadležnost. Pored poslova koji su mu povjereni, Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja je vršilo nadzor i nad zakonitošću i cjelishodnošću rada organa uprave koji su u sastavu Ministarstva (Veterinarske uprave, Fitosanitarne uprave, Uprave za šume, Uprave za vode i Agencije za duvan).

1. DIREKTORAT ZA POLJOPRIVREDU I RIBARSTVO

*Po prvi put sprovedena je mjera podrške za **unapređenje stočnog fonda** kroz koju je ugovor o nabavci stoke potpisan sa 92 poljoprivredna proizvođača, od kojih su 66 uspješno realizovali investicije ukupne vrijednosti 742.370€.*

Stočarstvo:

Po prvi put sprovedena je mjera podrške za **unapređenje stočnog fonda** kroz koju je ugovor o nabavci stoke potpisan sa 92 poljoprivredna proizvođača, od kojih su 66 uspješno realizovali investicije ukupne vrijednosti 742.370€. Podrška Ministarstva iznosi 371.185€. Kroz ovu mjeru stočni fond je uvećan za 1.581 grlo (291 steonu junicu i 1.290 jaganjica).

Pravo na premiju za **direktnu podršku stočarskoj proizvodnji** ostvarilo je 4.472 korisnika za 86.058 grla. Isplaćene su premije u iznosu od 2.016.056€. Početkom godine isplaćeno je i 916€ za 68 grla za premiju na osnovu žalbi četiri poljoprivredna proizvođača iz 2014. godine.

U okviru Programa intervencija na tržištu otkupljeno je 13.132 jagnjadi i isplaćeno oko 1.500.000€ poljoprivrednim proizvođačima. Otkupna cijena iznosila je 2,30 €/kg žive mjere.

Drugu godinu za redom ostvaren je rekordni otkup mlijeka. Pravo na premiju u iznosu 1.463.631,79€ ostvarili su proizvođači mlijeka, dok su mljekare ostvarile pravo na premiju u iznosu od 253.197,33€.

Otkup mlijeka:

Realizovan je **otkup 25 miliona litara mlijeka**. Pravo na premiju u iznosu 1.463.631,79€ ostvarili su proizvođači mlijeka, dok su mljekare ostvarile pravo na premiju u iznosu od 253.197,33€. Trenutno su aktivna 22 pogona za preradu mlijeka. Šest mljekara koje sarađuju sa većim brojem kooperanata dobilo je podršku u rasponu od 1-11.000€. Iznos isplaćenih premija za kvalitet veći je za 74% od planiranog. To znači da je higijenski kvalitet sirovog mlijeka znatno poboljšan u odnosu na 2014. Razlog poboljšanja kvaliteta je nastavak podrške Ministarstva za nabavku opreme za unapređenje kvaliteta sirovog mlijeka (aparati za mužu, laktofrizi i sredstva za higijenu vimena). Takođe, proizvođači su unaprijedili ishranu i higijenu držanja muznih krava. Od ukupne količine otkupljenog mlijeka 35% je mlijeko prvog kvaliteta, a od te količine 57% je mlijeko EU klase.

Otvorena je Kuća meda u Danilovgradu.

Pčelarstvo:

Pčelarstvo je podržano u ukupnom iznosu od 124.941€. Otvorena je Kuća meda u Danilovgradu. Pored prerade i sterilizacije voska, pokrenuta je i proizvodnja invertnog sirupa, proizvoda koji će omogućiti pčelarima da na vrlo kvalitetan način izvrše prihranu pčelinjih zajednica. Organizovana je studijska posjeta za oko 50 crnogorskih pčelara Italiji. Održana su predavanja iz oblasti zdravstvene zaštite pčela. Pokrenuta je inicijativa za zaštitu meda geografskom oznakom kako bi mogao nositi naziv crnogorski. Sve veći broj mladih ljudi bavi se ovom djelatnošću. Kroz javni poziv za dodjelu podrške mladim pčelarima početnicima podržano je 78 pčelara.

Ratarstvo:

Ukupna vrijednost podrške ratarstvu iznosila je 585.573€. U proljećnoj sjetvi

*podrške iznosi 184.072,00 €, koja je za 67.32% **veća** u odnosu na prošlu godinu.*

zasijano je 3.105,51 ha pod ratarskim kulturama. Pravo na podršku ostvarilo je 1.392 proizvođača. U odnosu na 2014. bilježi se blagi porast zasijanih površina i broja korisnika ove podrške. U jesenjoj sjetvi zasijano je 1.170,59 ha pod ratarskim kulturama, što je za 64.64% više u odnosu na jesen 2014. godine. Pravo na podršku ostvarila su 283 proizvođača. Ukupna vrijednost podrške iznosi 184.072,00 €, koja je za 67.32% **veća** u odnosu na prošlu godinu. Duvan je zasađen na 31,99ha. Pravo na podršku ostvarilo je 57 proizvođača. Ukupan iznos podrške je 31.990€.

Povrtarstvo:

Kroz mjeru podrške povrtarskoj proizvodnji u proljećnom roku podržano je 257 proizvođača. Od toga, 78 zahtjeva se, osim na nabavku sadnog materijala, odnose na nabavku sistema za navodnjavanje i mehanizacije. Ukupna podrška iznosila je 302.052,94€. U jesenjem roku podržano je 165 proizvođača, a podrška je iznosila 203.944,17€. Pod povrtarskim kulturama zasađeno je ukupno 205,49ha u jesenjem i 449,56 ha u proljećnom roku.

Ljekovito i aromatično bilje:

Za mjeru podrške sadnji ljekovitog i aromatičnog bilja proizvođači pokazuju veliko interesovanje. Ove godine, pored 60 ha pelina, imamo i 10 ha novih zasada smilja i 3 ha lavande. Pravo na podršku ostvarilo je 12 proizvođača za 15 ha. Isplaćeno im je 41.260€.

Identifikovane 22 nove vrste autohtone vinove loze.

Vinogradarstvo:

U Centralni registar proizvođača grožđa i vina upisano je 25 novih proizvođača. Broj registrovanih vinara i vinogradara povećava se u kontinuitetu, tako da je ukupan broj registrovanih 513, od čega su 52 proizvođači vina. U oblasti vinogradarsko-vinarske proizvodnje u 2015. godini proizvođači su pretežno investirali u opremu i mehanizaciju. Sa crnogorskim autohtonim sortama zasnovana su 3ha novih vinograda.

Raste broj korisnika podrške u oblasti voćarstva.

Voćarstvo:

U oblasti voćarstva bilježi se značajan porast broja korisnika podrške i visine isplaćenih sredstava. Pored podrške za nabavku sertifikovanog sadnog materijala, potpornih stubova za špalir, sistema za navodnjavanje kap po kap i mreža za zaštitu od ptica, po prvi put podržavala se i nabavka namjenske sitne mehanizacije. Pravo na podršku ostvarilo je 246 proizvođača i ukupno je isplaćeno 442.591€. Podignuto je 84ha novih zasada voća, dok je modernizovano 166 voćnih zasada. Podrška se isplaćivala u visini od 50% od vrijednosti prihvatljive investicije.

Maslinarstvo:

U oblasti maslinarstva objavili smo dva Javna poziva za *Podršku razvoju maslinarstva*. Uvedene su nove linije i maslinari su mogli,

osim podrške za sadnju maslina i revitalizaciju postojećih, po prvi put konkurisati za nabavku električnih tresaća, sistema za navodnjavanje, mehanizacije za održavanje maslinjaka, mreža za sakupljanje plodova i nabavku staklene ambalaže. Ovogodišnju podršku za maslinarstvo ostvarilo je 75 proizvođača kroz dva Javna poziva. Podrška je iznosila je 42.302,02€, što je značajan rast u odnosu na prošlu godinu kada je iznos podrške bio 11.635,00€. Ovo pokazuje da su se nove mjere pokazale kao dobre.

Unapređenje kvaliteta:

U oblasti unaprijeđivanja kvaliteta proizvoda, kroz podršku za uvođenje i sertifikaciju sistema kvaliteta i bezbjednosti hrane podržana su 4 zahtjeva ukupne vrijednosti 12.341€.

Organska proizvodnja:

U oblasti organske proizvodnje bilježimo rast broja registrovanih proizvođača. U Registru subjekata u organskoj proizvodnji nalazi se 222 proizvođača, od čega su 61 novoregistrovana. Broj sertifikovanih organskih proizvođača u odnosu na prošlu godinu povećao za 157,4%. U 2015. godini izdata su 72 sertifikata, dok je broj sertifikata u 2014. bio 28. Površine koje su u procesu sertifikacije povećane su u odnosu na prošlu godinu i ove godine se organska proizvodnja odvaja na 549.75ha. Rastu je doprinijela aktivna politika Ministarstva i isticanje ove grane kao važne u crnogorskoj poljoprivredi. U cilju promocije sproveden je niz aktivnosti - organizovana je pijaca organskih proizvoda, edukacija proizvođača i studijska putovanja. Pravo na podršku ostvarilo je ukupno 211 proizvođača u iznosu 209.450,10€. Kroz mjeru *unapređivanje kvaliteta proizvoda* sertifikovani organski proizvođači isplaćeni su po 300€ za dobijanje sertifikata. Ukupno isplaćena sredstva iznosila su 21.600€ za 72 korisnika.

Ribarstvo:

Sektor ribarstva u 2015. godini bilježi znatno veću iskorišćenost budžetskih sredstava u odnosu na 2014. Budžet je prethodnoj godini iznosio 250.000€ od čega je iskorišćeno 135.000€ odnosno 54%, dok je u ovoj godini budžet iznosio 300.000€, a iskorišćenost je iznosila 241.500€, odnosno 80.5%. Kroz izdavanje dozvola za obavljanje privrednog ribolova otvoreno je 7 novih radnih mjesta, dok je 15 novih povremeno angažovano u ribolovu.

Pravo na podršku ostvarilo je ukupno 211 proizvođača u iznosu 209.450,10€.

1.1 VETERINARSKA UPRAVA

Sproveden Program obaveznih mjera zdravstvene zaštite životinja u 2015.	Programske aktivnosti
	Sproveden Program obaveznih mjera zdravstvene zaštite životinja u 2015.
	Praćenje, otkrivanje i suzbijanje bolesti životinja
	Veterinarska uprava je, u skladu sa Zakonom o veterinarstvu, ovlastila 28 veterinarskih ambulanti i Specijalističku veterinarsku laboratoriju za sprovođenje javnih poslova čime je obezbjeđenja odgovarajuća zdravstvene zaštite životinja na svim epizotološkim područjima na teritoriji Crne Gore.
	Ukupno ispitano u okviru Programa mjera za 2015: 63.080 goveda na tuberkulozu i 51.316 goveda na brucelozu sa negativnim rezultatom, 43.945 goveda na enzootsku leukozu, od čega 11 goveda sa pozitivnim nalazom; 32.524 ovaca i koza sa gazdinstava koja se nalaze u pograničnom području prema Republici Srbiji, Bosni i Hercegovini, Republici Albaniji i Republici Kosovo, sa negativnim rezultatom, 162 goveda, ovaca i koza na bolest plavog jezika, od čega je bilo 7 pozitivnih goveda, 311 pčelinjih društava, a u 11 pčelinjaka i ukupno 39 pčelinjih društava utvrđeno prisustvo američke kuge pčelinjeg legla i vakcinisano 39.071 svinja protiv klasične kuge svinja. Nad svim životinjama kod kojih je bolest potvrđenakao i na gazdinstvima na kojima su zabilježeni slučajevi bolesti sprovedene su sve propisane veterinarske mjere u skladu sa propisima.

Tabela 1: Dijagnostikovane zarazne bolesti životinja u 2015.

Naziv bolesti	Broj i vrsta životinja kod kojih je potvrđen uzročnik
Enzotska leukoza goveda	13 goveda
Plavi jezik	7 goveda
Američka kuga pčelinjeg legla	39 pčelinjih društava
Bolest virusnog proliva	6 goveda
IBR	3 krave
Varooza	2 pčelinja društva
Lajšmanioza pasa (zoonoza)	39 pasa
Paratuberkuloza	1 govedo
Enzootski pobačaj ovaca	32 ovce

	Identifikacija i registracija životinja
<i>Po prvi put izvršena registracija gazdinstava sa svinjama i identifikacija svinja u Crnoj Gori uz</i>	Po prvi put izvršena registracija gazdinstava sa svinjama i identifikacija svinja u Crnoj Gori uz podršku Projekta IPA 2011, unaprijeđena Centralna baza podataka gazdinstava goveda, ovaca i koza.
<i>identifikacija svinja u Crnoj Gori uz</i>	Aktivnosti na nadogradnji sistema identifikacije i registracije proizvodnih životinja u Crnoj Gori nastavljene su tokom 2015.

<i>podršku Projekta IPA 2011, unaprijeđena Centralna baza podataka gazdinstava goveda, ovaca i koza.</i>	godine, odnosno uspostavljanje ovog sistema u Crnoj Gori započetog 2007. godine obilježavanjem goveda i upotpunjenog 2011. godine obilježavanjem ovaca i koza, nastavljeno je kampanjom identifikacije i registracije svinja. Prva kampanja registracije gazdinstava na kojima se drže svinje i identifikacije svinja zvnično je otpočela 21. jula 2015. godine.
--	---

Program monitoringa rezidua

Monitoring rezidua sproveden u objektima u kojima se životinje uzgajaju idrže, odnosno objektima za klanje, mljekarama, objektima za uzgoj i preradu ribe, meda, objektima za proizvodnju jaja, u skladu sa Programom monitoringa rezidua, Pravilnikom o monitoringu rezidua u životinjama, hrani životinjskog porijekla i hrani za životinje i Uputstvom zauzorkovanje. Svi rezultati zadovoljavaju propisane standard.

OBAVEZE PO PLANU RADA VLADE CRNE GORE – REALIZACIJA 100%

- osim zakona za ispunjenje Mjerila I pripremljeni i Vlada donijela:
 - Plan upravljanja kriznim situacijama u slučaju pojave klasične kuge svinja;
 - Plan upravljanja kriznim situacijama u slučaju pojave slinavke i šapa.

OBAVEZE VU PO PPCG – REALIZACIJA 100%, zaključno sa trećim kvartalom,

- **Donijeto 25 Pravilnika** u koji su transponovane odredbe 30 EU akta po PPCG iz **Poglavlja 12;**
- **Donijet 1 Pravilnik** u koji su transponovane odredbe 2 EU akta po PPCG iz **Poglavlja 27;**

Pored podzakonskih akata po PPCG, donijeto je još 5 pravilnika kao potreba za uspostavljanje pravila u oblasti veterinarstva i bezbjednosti hrane i hrane za životinje

OSTALE REALIZOVANE AKTIVNOSTI VETERINARSKE UPRAVE

- sprovedena prolječna i jesenja oralna vakcinacija lisica protiv bjesnila vazdušnom distribucijom vakcina mamaca, u toku je priprema za jesenju kampanju, sredstva obezbijeđena od strane DEU kroz Projekat IPA 2014; OD 2012 nije registrovan nijedan slučaj bjesnila kod životinja;
- održan veći broj radionica i obuka za subjekte u poslovanju hranom i hranom životinjskog porijekla;
- održane radionice i obuke za veterinare iz veterinarskih ambulanti, službene veterinare i zaposlene u Specijalističkoj veterinarskoj laboratoriji.

PROJEKTI U OBLASTI VETERINARSTVA I BEZBJEDNOSTI HRANE 2015:

1. MIDAS Pod-komponenta 2.3: Uspostavljanje modernog sistema za bezbjednost hrane;
2. Projekat: IPA CAPS 2 (Strengthening of Centres for Aquaculture production and Safety surveillance in Adriatic Cross-border Countries);
3. Projekat IPA 2011 „Jačanje veterinarske službe u Crnoj Gori”;
4. Projekat IPA 2012 „Razvoj službi za bezbjednost hrane, veterinarstvo i fitosanitarnu politiku”.

1.2 FITOSANITARNA UPRAVA

Program fitosanitarnih mjera

Uspostavljen registar proizvođača hrane biljnog porijekla na nivou primarne proizvodnje i u 2015. je 642 novoupisanih proizvođača hrane.

Program u potpunosti realizovan, čime su stvoreni preduslovi za očuvanje zdravlja bilja kao ključnog faktora za održivu i konkurentnu poljoprivredu. Za njegovu realizaciju utrošeno 122.142,99 €. Efekti: stabilno zdravstveno stanje bilja na teritoriji Crne Gore, blagovremeno otkrivanje i suzbijanja pojave i širenja štetnih organizama bilja, biljnih proizvoda i objekata pod nadzorom, pravovremeno, pravilno, uspješno i racionalno sprovođenje fitosanitarnih mjera u praksi, sprječavanja ili umanjivanja gubitaka prinosa u biljnoj proizvodnji; obezbjeđivanje proizvodnje i prometa bezbjedne hrane biljnog porijekla na teritoriji Crne Gore; obezbjeđivanja sertifikovanog, zdravstveno ispravnog sjemenskog i sadnog materijala poljoprivrednog bilja, očuvanje biljnih genetičkih resursa.

Realizovan Program fitosanitarnih mjera za 2015.

Uspostavljanje registra

Unaprijeđen fitosanitarni sistem i stvoreni preduslovi za uvođenje sistema biljnih pasoša. Uspostavljen Registar proizvođača hrane biljnog porijekla na nivou primarne proizvodnje. U registar u 2015. godini upisano je 642 proizvođača hrane; Uspostavljen Registar proizvođača, prerađivača, uvoznika, distributera i skladištara bilja, biljnih proizvoda i objekata pod nadzorom, uspostavljanje registra je u toku, u 2015. godini upisano je 157 subjekata. Efekti: unaprijeđen sistem bezbjednosti hrane na nivou primarne proizvodnje i sistem zdravstvene zaštite bilja.

Uspostavljen registar proizvođača hrane biljnog porijekla na nivou primarne proizvodnje i u 2015. je 642 novoupisanih proizvođača hrane.

Stručni i opšti poslovi

Organizovane brojne obuke fitosanitarnih inspektora, proizvođača i

drugih zainteresovanih lica u cilju upoznavanja sa novim propisima i obaveza u implementaciji. Ukupno obrađeno u upravnom postupku 1.594 predmeta, a u opštem postupku (po zahtjevu) 1.802 predmeta, što ukupno na nivou Fitosanitarne uprave iznosi 3.396 predmeta. Obezbijeđena zdravstvena ispravnost sjemenskog i sadnog materijala, sa ispunjenim standardima kvaliteta, izdavanjem sertifikata o priznavanju sjemenskog materijala krompira i žita na osnovu izvršenih stručnih kontrola, kao i zasadni materijala, istinitosti sorte, odnosno selekcije poljoprivrednog sadnog materijala. Izdato 73 sertifikata za sjemenski krompir i žita, 32 sertifikata za sadni materijal, 42 sertifikata za rasad povrća.

Obrađeno 3.396 predmeta.

1.3 AGENCIJA ZA DUVAN

*Sa svega tri
zapošljena
službenika, Agencija
je ostvarila prihode
za izdata odobrenja
od preko 300.000€.*

U 2015. godini u Agenciji za duvan donijeto je 1.000 rješenja/odobrenja privrednim društvima koja se bave prometom duvana. Svi zahtjevi podnešeni u tekućoj godini su riješeni. Sa svega tri zapošljena službenika, Agencija je ostvarila prihode za izdata odobrenja od preko 300.000€.

Donešene su izmjene i dopune Zakona o duvanu sa pretećim podzakonskim aktima, što će omogućiti dalje unapređenje poslovnog ambijenta, pojednostavljenje procedure i ukidanje biznis barijera za privredne subjekte koji svoju djelatnost vrše u skladu sa Zakonom o duvanu.

1.4 PREGOVORI SA EU

Ispunjena su sva mjerila za otvaranje pregovora u pregovaračkim poglavljima 11, 12 i 13. Usvojene su tri strategije i tri akciona plana: (i) *Strategija razvoja poljoprivrede i ruralnih područja* sa Akcionim planom, (ii) *Strategija razvoja ribarstva* sa Akcionim planom i (iii) *Strategija za transpoziciju i implementaciju pravne tekovine EU za poglavlje 12* sa Akcionim planom i posebnim Akcionim planom za klasičnu kugu svinja; usvojeno je 12 zakona koja se odnose na pregovaračko poglavlje 12 i izvršena kategorizacija objekata. Pripremljenje su tri pregovaračke pozicije.

OBAVEZE NA ISPUNJAVANJU MJERILA ZA OTVARANJE PP-12

- **MJERILO I Pravni okvir**

Donijeti, nakon dobijanja pozitivnog mišljenja EK:

- Zakon o izmjenama i dopunama zakona o veterinarstvu ("Sl. list CG", br. 48/15);
- Zakon o izmjenama i dopunama zakona o identifikaciji i registraciji životinja ("Sl. list CG", br. 48/15);
- Zakon o izmjenama i dopunama zakona o zaštiti dobrobiti životinja ("Sl. list CG", br. 47/15);
- Zakon o izmjenama i dopunama zakona o stočarstvu ("Sl. list CG", br. 48/15);
- Zakon o bezbjednosti hrane ("Sl. list CG", br. 57/15).

- **MJERILO II Strategija**

Donijeto:

- Strategija sa Akcionim planom za transpoziciju i implementaciju EU legislative u oblasti bezbjednosti hrane veterinarske i fitosanitarne politike (za oblast veterine i bezbjednosti hrane);
- Akcioni plan za klasičnu kugu svinja (za period nakon prestanka vakcinacije svinja protiv klasične kuge svinja).

- **MJERILO III**

- Nakon sprovedene prve procjene objekata za hranu krajem 2014 izvršena evaulacija i lista objekata dostavljena Evropskoj Komisiji –objekti usaglašeni sa EU standardima/objekti neusaglašeni sa EU stndardima
- Nakon stupanja na snagu Zakona o bezbjednosti hrane (15.oktobar 2015), 9.11.2015. Donijeta Odluka o sprovođenju dalje kategorizacije objekata za hranu na kategorije I,II i III (neusaglašeni objekti će se razvrstati u kat.I i II prema vrsti i obimu neusaglašenosti – kat.III –objekti sa neusaglašenostima koje zahtijevaju infrastrukturna ulaganja moraju se unaprijediti po Planu unaprjeđenja do dana pristupanja)
- dalja kategorizacija objekata u toku, planirano da se završi do 1. marta 2016. godine

2 DIREKTORAT ZA RURALNI RAZVOJ

U oblasti ruralne infrastrukture u 16 opština u Crnoj Gori podržano preko 40 projekata.

Obnova i razvoj sela i izgradnja seoske infrastrukture

Podržano je preko 40 projekata u oblasti ruralne infrastrukture u 16 opština u Crnoj Gori.

- Andrijevića: Proširenje puta Furune Kut; Izgradnja sistema za navodnjavanje MZ Kralje;
- Berane: Podrška izgradnji regionalne stočne pijace;
- Bijelo Polje: Proširenje i nasipanje puta u MZ Rasovo-Boljanina; MZ Bistrica; MZ Čeoče; Nasipanje puta MZ Grab; MZ Galica - pomoć za infrastrukturu;
- Danilovgrad: Nasipanje puta Gornji Zagarač-Markovina, puta Krivače-Topolo, put Orašje-Velja Zagreda;
- Cetinje: Nasipanje puta Ubli-Prentin do, MZ Čevo podrška za infrastrukturu;
- Gusinje: Podrška za ruralnu infrastrukturu;
- Herceg Novi: Nasipanje puta Kruševica-Vrbanj-Orjen, MZ Vratlo - put Kamen;
- Kolašin: Nasipanje puta ka katunima - MZ Mrtvo Duboko; Obnova vodenice MZ Bare Kraljske; Režijski odbor vodovod Manastir Morača, Režijski odbor put Donja Morača;
- Mojkovac: Rekonstrukcija puta Slatina Jakovići, puta Mojkovac-Slatina-Gostilovina i nasipanje puta Mojkovac-Bjelojevići-Pržišta;
- Nikšić: Izgradnja stubne trafostanice Klenak; Sanacija makadamskih puteva na području Banjana; Sanacija puta MZ Trubjela Zaseok Verizovine i podrška Mreži za ruralni razvoj, podrška izgradnji akumulacija;
- Petnjica: Izgradnja dva mosta u Lagatorima i Lokvama; Nasipanje puta prema katunu Ciglen Vlahovi, izgradnja dva mosta u Radmancima i Donjoj Vrbici;
- Pljevlja: Podrška za put Prijekrst-Strahov do;
- Rožaje: Probijanje i nasipanje putnog pravca Paučina - Soha - Grižica (Bašča), MZ Kalače infrastruktura;
- Šavnik: Rekonstrukcija katunskog puta Kričko Polje-Starac; Proboj puta Godijelja - magistralni put - Grabovica; Rekonstrukcija i nasipanje katunskog puta Štirni Do- Konjev Do- Lola;
- Žabljak: Proboj i nasipanje puta u Tepcima i održavanje lokalne infrastrukture;
- Podgorica: Nasipanje puta Komanski most-Beri i čišćenje korita Sitnice; Poboljšanje infrastrukture MZ Trmanje, MZ Drezga; Fond za razvoj Kuća putna infrastruktura; Nasipanje puteva ka katunima, Regulacija toka rijeke Ranje, Regulacija rijeke Opasanica, MZ Lijeva rijeka infrastruktura.

<i>Usvojen IPARD program kroz koji će crnogorskim poljoprivrednicima biti dostupno oko 52 miliona € bespovratne podrške.</i>	IPARD program Program razvoja poljoprivrede i ruralnih područja Crne Gore u okviru IPARD II - 2014-2020 (IPARD program) usvojen je 20. jula 2015. godine od strane Evropske komisije i 10. septembra 2015. godine od strane Vlade Crne Gore. Direktorat za ruralni razvoj izradio je Liste prihvatljivih troškova za mjeru 1 - <i>Investicije u fizički kapital poljoprivrednih gazdinstava</i> i mjeru 3 - <i>Investicije u fizički kapital vezano za preradu i marketing poljoprivrednih i ribljih proizvoda</i>, koje je Evropska komisija odobrila 15. oktobra 2015. godine. Pripremljena je Uredba o postupku i realizaciji korišćenja sredstava iz instrumenata pretpristupne pomoći EU (IPARD II program) za mjere 1 i 3, koju je Vlada Crne Gore usvojila 28. decembra 2015. godine. Pripremljen je i predat Evropskoj komisiji akreditacioni paket za dobijanje prenosa budžetskih ovlašćenja u korišćenju sredstava Evropske unije.
<i>Podržana 46 projekata podrške prerade na porodičnim gazdinstvima, 112 projekata podrške unapređenja kvaliteta sirovog mlijeka, nabavljeni aparati za mužu, podržani programi očuvanje genetičkih resursa stočarstvu.</i>	Javni pozivi Kroz <i>Investicije u preradu na porodičnim gazdinstvima</i> podržano 46 projekata. Ukupno investirano 258.823,29€. Ostvarena bespovratna podrška od 129.411,64€. Podržana gazdinstva usklađena sa minimalnim nacionalnim standardima. U istim povećan stepen bezbjednosti i kvaliteta hrane. Kroz mjeru <i>Podrška unaprijeđenju kvaliteta sirovog mlijeka</i> podržano 112 projekata. Ukupno investirano 114.971,29€ i ostvarena bespovratna podrška od 68.982,97€. Sredstva su iskorišćena za za nabavku aparata za mužu, laktofriza i sredstava za pranje i dezinfekciju vimena, što je uticalo na poboljšanje higijene muže i kvaliteta mlijeka. Kroz mjeru <i>Diverzifikacije ekonomskih aktivnosti u ruralnim sredinama</i> podržano 13 aplikanata koji su ostvarili pravo na podršku u iznosu od 31.945,35€. Ukupan iznos investiranih sredstava iznosi 66.258,46€.
<i>Podržan 1.651 poljoprivredni proizvođač iz 20 crnogorskih opština, koji izdižu stoku na katun.</i>	U cilju očuvanja i korišćenja autohtonih i lokalnih vrsta i rasa stoke ugroženih genetskom erozijom, Ministarstvo podržalo 21 poljoprivrednog proizvođača koji se bave uzgojem autohtonih rasa stoke (ovce rasa: zetska žuja, sora, ljaba i pivska pramenka, i krave rase: buša) sa ukupno 15.432,00€. Podržan i Biotehnički fakultet za sprovođenje programa očuvanje genetičkih resursa stočarstvu. Kroz mjeru <i>Održivo korišćenje planinskih pašnjaka</i> sa 182.318,50€ podržano je 1.427 poljoprivrednih proizvođača iz 20 crnogorskih opština, koji izdižu stoku na katun.
	Projekat "Posao za vas" Tokom 2015. godine 29 korisnika kredita "Posao za Vas" ostvarila pravo

na otpis 30% kredita u iznosu od 49.500€. MPRR je izvršilo otpis kredita za korisnike koji su otpočeli poljoprivrednu proizvodnju.¹

Mašinski prstenovi

Očišćeno ili sanirano oko 500 km puteva.

Na osnovu dostavljenih izvještaja o radu mašinskih prstenova za 2015. godinu, na sanaciju ruralnih puteva utrošeno je oko 5.600 radnih sati. Očišćeno je ili sanirano oko 500 km puteva u ruralnim sredinama.

3 DIREKTORAT ZA IPARD PLAĆANJA

Realokacija sredstava

Izvršena realokacija sredstava

Zvanično otvoren prvi IPARD-like 1 poziv za mjeru Investicije u poljoprivredna gazdinstva. Sredstva za prvi IPARD-like poziv obezbijeđena su iz IPARD za 2011. i 2012. budžetsku godinu i iznose 4,5 miliona €, od čega je 4,1 miliona € dostupno poljoprivrednim proizvođačima u vidu bespovratne podrške.

Nakon intenzivnih pregovora između EU, Svjetske banke i Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja, 7. decembra 2014. stupio je na snagu Povjerenički fond, tj. zvanično otvoren prvi **IPARD-like 1** poziv za mjeru Investicije u poljoprivredna gazdinstva. Sredstva za prvi IPARD-like poziv obezbijeđena su iz IPARD za 2011. i 2012. budžetsku godinu i iznose 4,5 miliona €, od čega je 4,1 miliona dostupno poljoprivrednim proizvođačima u vidu bespovratne podrške. Razvojni ciljevi projekta su povećanje iskustva crnogorskih institucija u upravljanju sredstvima bespovratne podrške u skladu sa osnovnim pravilima EU Instrumenta za pretpristupnu pomoć za ruralni razvoj i poboljšanje produktivnosti ciljnog broja poljoprivrednih gazdinstava. Projekat sprovodi Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja u saradnji sa Svjetskom bankom (podaci o realizaciji poziva IPARD-like 1 su dati ispod). Predviđeno trajanje projekta je do 31. decembra 2017. godine.

Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja je uspjelo da sačuva i sredstva iz 2013. godine i u dogovoru sa EU i Svjetskom bankom u toku je formiranje Povjereničkog fonda II, tj. implementacija **IPARD-like 2** kojim će se dati podrška mjeri 103 Ulaganje u preradu i marketing proizvoda poljoprivrede i ribarstva u iznosu od oko 5 miliona EUR. Priprema Povjereničkog fonda II je u završnoj fazi uspostavljanja. IPARD-like 2 je uslovio kategorizaciju objekata u poslovanju hranom, u cilju korišćenje sredstava za grantove iz IPARD 2013, koja će Ministarstvo da implementira kroz javni poziv za grantove za jačanje prerađivačkih kapaciteta u prehrambenoj industriji.

Objavljivanje ovoga poziva je planirano za prvi kvartal 2016. godine,

¹ Kreditna podrška poljoprivrednim proizvođačima u Crnoj Gori, koji su se opredijelili za bavljenje poljoprivredom ili preradom, realizovana je u kontinuitetu od 2008. godine do danas, pod sloganom „Posao za Vas“, i podrazumijevala je kreditnu podršku investicijama u iznosu od 5.000€ po licu koje je skinuto sa evidencije ZZZ Crne Gore. MPRR se partner u ovom programu i za korisnike kredita koji su sredstva namjenski utrošili u svrhu formiranja poljoprivredne proizvodnje vrši otpis kredita u visini od 30% od ukupnog iznosa.

dok će njegova implementacija kroz ugovaranje, investiranje i plaćanje bespovratne podrške ka pozitivno ocijenjenim aplikacijama biti u drugoj polovini 2016. i 2017. godini. Raspoloživa sredstva za grantove iz IPARD 2013 će iznositi oko 50% od neto (bez PDV-a) implementirane investicije, što znači da će se ovim programom podržati oko 11 miliona € investicija. Predviđeno trajanje projekta je do 30. juna 2018. godine.

Ova sredstva će biti utrošena kako bi se u Crnoj Gori omogućila postepena imlementacija standarda, ispunjavanje infrastrukturnih zahtjeva, higijenskih pravila (higijenski paket) i stvorili uslovi za nastavak poslovanja objekata kod kojih je u postupku sprovedene prve procjene utvrđeno da ne ispunjavaju standarde definisane Zakonom o bezbjednosti hrane, kojim su bliže propisana pravila za postepeno usaglašavanje objekata.

MIDAS projekat

Od 660 ugovorenih/važećih projekata završeno 651

Nastavljena je implementacija II, III, IV i V MIDAS javnog poziva za dodjelu bespovratne podrške (I poziv je zatvoren sredinom 2014. godine).

Tokom pet MIDAS poziva primljeno 1.467 zahtjeva za podršku. Ukupna vrijednost traženih investicija iznosi 36.223.638,98 €.

Tokom pet MIDAS poziva primljeno 1.467 zahtjeva za podršku. Ukupna vrijednost traženih investicija iznosi 36.223.638,98€. Ukupno je odobreno 794 projekta, ali su proizvođači u međuvremenu odustajali od dalje investicije, a takođe je i rok za realizaciju investicija u skladu sa ugovorom isticao, pa je iz tog razloga, od ovog broja ostalo važećih 660 ugovora, ukupne vrijednosti 13.039.440,51€, od čega bespovratna podrška iznosi 6.650.942,08 €. Od ovih projekata uspješno je realizovano 651, u ukupnom iznosu investicija 12.554.974,60€, a iznos refundirane bespovratne podrške je 6.408.708,67€.

Efekti: Veći kvantitet i kvalitet proizvodnje na malim i srednjim gazdinstvima. Veća efektivnost proizvodnje - mala i srednja poljoprivredna gazdinstva sa istim resursima dobijaju više kroz unapređenje mehanizacije i tehnologije poljoprivredne proizvodnje.

Pored ovoga, implementacijom MIDAS poziva, učinjen je korak ka približavanju IPARD procedurama, što se može i potvrditi novim projektom EU/IPA projekat izgradnje institucija u poljoprivredi i ruralnom razvoju – IPARD-like (1), finansiran od EU Trust fund 1 - EU IPA 2011 – 2012, za mjeru Investicije u poljoprivredna gazdinstva (opisano iznad). Poziv za dostavljanje zahtjeva za odobrenje bespovratne podrške je bio otvoren u periodu decembar 2014. - februar 2015. Tokom ovog perioda, Ministarstvo je primilo 521 zahtjev za dodjelu bespovratne podrške, od

čega je potpisano 291 ugovor, u oktobru 2015. (ukupan iznos investicija oko 12 miliona € i grant podrška 5.1 milion€). Do sada je 11 proizvođača uspješno realizovalo svoje investicije – iznos realizovanih investicija 188.428,00€ (sa PDV-om)/ 158.342,86€ (bez PDV-a) i iznos refundirane bespovratne podrške (50-65%) 91.914,78€.

Pored IPARD-like 1, ubrzo će početi realizacija projekta IPARD-like 2 - finansiran od Trust fund 2 – EU IPA 2013, za koji su pravno-proceduralna dokumenta u završnoj fazi usklađivanja, pa se u skladu sa tim očekuje i objavljivanje prvog poziva u okviru ovog projekta, za mjeru Investicije u fizički kapital vezano za preradu i marketing poljoprivrednih i ribljih proizvoda.

Prostor za Agenciju za IPARD plaćanja

Radovi na adaptaciji prostora Agencije za IPARD plaćanja u završnoj fazi. Na osnovu pripremljenog detaljnog dizajna, objavljen je tender za izvođenje radova za adaptaciju prostora Agencije, u skladu sa IPARD zahtjevima. Nakon odabira kompanije koja će vršiti radove i potpisivanja ugovora, radovi su započeti u septembru 2015. Radovi su u završnoj fazi, a pored toga je nabavljena je i potrebna oprema kako bi Agencija bila u potpunosti stavljena u funkciju i spremna za rad (računarska oprema i softveri; kancelarijski namještaj).

BIP Bar

Završena izgradnja BIP-a. Svi radovi na izgradnji ovog granično-inspekcijskog punkta za kontrolu veterinarskih i fitosanitarnih proizvoda su završeni, kao i propratni radovi uređenja i ozelenjavanja okolnog prostora. Pored ovih radova, nabavljena je potrebna oprema (laboratorijska, kancelarijski namještaj i računari), kako bi ovaj punkt u potpunosti bio operativan.

4 DIREKTORAT ZA VODOPRIVREDU

Završeni vodovodi

U 2015. je završeno 16 vodovoda. Preko 1500 domaćinstava riješilo je pitanje vodosnabdijevanja. Ukupna investicija iznosila je preko 1,5 miliona €.

U 2015. je završeno 16 vodovoda. Preko 1500 domaćinstava riješilo je pitanje vodosnabdijevanja. Ukupna investicija iznosila je preko 1,5 miliona €.

U rad su pušteni sledeći vodovodi:

- Andrijevića: prva faza vodovoda Andrijevića;
- Berane: vodovod Bijedanji i vodovod Skakavac;
- Cetinje: vodovod Rvaši (druga faza) i vodovod Bobija – Kračedo;
- Mojkovac: vodovod Crvena Lokva, vodovod Stub i vodovod

- Slatina;
- Nikšić: vodovod Orah i vodovod Kočani;
- Petnjica: prva faza vodovoda u Petnjici;
- Plužine: vodovod Bezuje i prva faza vodovoda Gostaja;
- Podgorica: vodovod Stijena Piperi (Liša, Nikolići, Brajalovica i Brijeg), vodovod Kazovica;
- Šavnik: vodovod Bijela.

Strategija upravljanja vodama

U postupku javne nabavke izabrana je najpovoljnija ponuda za izradu Strategije upravljanja vodama, koja predstavlja planski dokument kojim se utvrđuju dugoročni pravci upravljanja vodama i koja će definisati smjernice daljeg razvoja vodoprivrede, način valorizacije i zaštitu vodnog potencijala Crne Gore.

Normativni okvir

Na devetoj sjednici prvog redovnog zasijedanja (proljećnog) zasijedanja u 2015. godini, dana 31. jula 2015. godine Skupština Crne Gore donijela je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o vodama („Sl.list CG“, br. 48/15 od 21. avgusta 2015.godine). Osnovni razlog za donošenje ovog zakona sadržan je u potrebi daljeg usaglašavanja nacionalnog zakonodavstva, a prije svega Zakona o vodama, kao osnovnog sektorskog zakona iz oblasti voda, sa legislativom Evropske unije.

U 2015. godini na osnovu Zakona o vodama donijeta su 2 podzakonska akta:

- Pravilnik o bližem sadržaju preliminarne procjene rizika od poplava i plana upravljanja rizicima od poplava („Sl.list CG“, br 69/15);
- Pravilnik o metodologiji za proglašavanje erozivnih područja („Sl.list CG“, br 72/15).

Međunarodni projekti i saradnja

Projekat “Podrška upravljanju vodnim resursima u slivu rijeke Drine”

U 2015. godini je pokrenuta implementacija projekta Podrška upravljanju vodnim resursima u slivu rijeke Drine. Ovaj regionalni projekat uključuje sve države sliva Drine (CG, BiH i SRB), sprovodi se u cilju prikupljanja informacija i ukazivanju na nedostajuće podatke kao i goruće probleme u slivu koje je potrebno regulisati. Veoma korisno je dobar pristup odabranog konsultanta koji praktično na osnovu široko definisanog projektnog zadatka koristi da svaka zemlja dobije ono što joj je potrebno. Tako smo za Crnu Goru dogovorili implementaciju člana 5 Okvirne direktive o vodama. Trenutno je impelmentirano oko 40% projekta. Potpuna implemnetacija projekta se očekuje u februaru 2017 god.

Projekat “Priprema za GEF-SCCF projekat upravljanja vodama u slivu Drine”

Ovaj projekat predstavlja pripremu projekta koji će se finansirati od GEF-SCCF fonda. Implementacija ovog projekta završena je u decembru 2015.

4.1 UPRAVA ZA VODE

Primjenom Zakona o vodama izdata su 92 vodna akta od čega 58 rješenja za utvrđivanje vodnih uslova, 31 rješenje za vodnu saglasnost i 3 rješenja za vodnu dozvolu

Realizovan je Program upotrebe sredstava za upravljanje vodnim resursima za 2015. godinu, kojim su obuhvaćene osnovne aktivnosti u oblasti upravljanja vodama, zaštiti voda, zaštiti od voda i efikasnijem korišćenju voda.

Vodni i ostali akti

Primjenom Zakona o vodama izdata su 92 vodna akta od čega 58 rješenja za utvrđivanje vodnih uslova, 31 rješenje za vodnu saglasnost i 3 rješenja za vodnu dozvolu. Donijeto je 49 rješenja za pristup informaciji u skladu sa Zakonom o slobodnom pristupu informacijama. Izrađeno je 65 stručnih mišljenja na prostorno-plansku dokumentaciju i druga strateška dokumenta, studije i projekte.

Donijeto je 170 rješenja po osnovu konačnog i privremenog obračuna vodnih naknada, od čega je 95 rješenja donijeto po osnovu konačnog obračuna vodnih naknada za 2014. godinu i prihodovano po istim 2.227.468,55 €-ura. Izvršen je i privremeni obračun vodnih naknada za 2015. godinu i izdatao 75 rješenja po osnovu privremenog obračuna vodnih naknada i prihodovano u iznosu od 2.151.248,37 €.

Regulacija korita rijeke Morače

Nastavak regulacionih radova iz prethodne godine u skladu sa Glavnim projektom regulacije rijeke Morače na potezu od ušća rijeke Sitnice u Botunu do Ponara. Regulacija rijeke Morače izvodi se na tri dionice, shodno zaključenim ugovorima i nadzorom koji prati i kontroliše realizaciju predmetnih radova.

Proizvodnja flaširane vode

Ukupna proizvodnja prirodne izvorske vode za šest fabrika u Crnoj Gori iznosi 20.458.746,83 litra, od čega je prodato 19.987.333,03 litra flaširane vode (domaće tržište 19.393.882,43 litra, ino tržište 593.450,6 litara).

Zaključeni ugovori o koncesiji

Zaključena su dva ugovora o koncesiji i to, za:

- korišćenje voda, za pogonske i tehnološke potrebe sa izvorišta-industrijska zona KAP-a u Podgorici i
- korišćenje dijela voda sa izvorišta „Veliki Maljen“ Gornja Bukovica,

Opština Šavnik, za flaširanje odnosno pakovanje ili dopremanje vode u komercijalne svrhe.

Raskinuti ugovori o koncesiji

U skladu sa Zaključkom Vlade Crne Gore raskinuta su dva ugovora o koncesiji za eksploataciju rječnih nanosa (šljunak i pijesak) na lokaciji „Sjevernica“ i „Dromira“ sa koncesionarom „Ilija Novakovic Ico“ D.O.O. Podgorica.

Međunarodni projekti i saradnja

Imenovani su predstavnici Uprave za vode u radnim grupama **Drim Core Grupe**, koji će aktivno učestvovati u Projektu GEF-a, čija implementacija je počela u decembru 2015. godine. Budžet Projekta je 5,5 mil. \$, a korisnici su Crna Gora, Albanija, Makedonija i Kosovo. U toku je priprema pilot projekata u sklopu ovog projekta.

Učešće u radnoj grupi Programa zaštite, pripreme i odgovora na poplave u zapadnom Balkanu i Turskoj (**“IPA FLOODS” or “Programme”**) koji je uspostavljen od strane EC DG ECHO da doprinese rastu kapaciteta za zaštitu od poplava u programu korisnika na nacionalnom, regionalnom i EU nivou.

5 DIREKTORAT ZA ŠUMARSTVO, LOVSTVO I DRVNU INDUSTRIJU

5.1. Šumarstvo

U sektoru šumarstva ostvarena je proizvodnja šumskih sortimenata u državnim šumama za 22% više u odnosu na 2014. godinu, dok je proizvodnja u drvnjoj industriji za 27% veća u odnosu na 2014. godinu. Otvoreno je 206 novih radnih mjesta u drvoprerađi.

Usvojen je Godišnji program gazdovanja šumama. Donijete odluke o davanju šuma u državnoj svojini na korišćenje prodajom drveta u dubjećem stanju, davanju šuma u državnoj svojini na korišćenje putem prodaje u dubjećem stanju (sanitarna sječe) i postupak aukcijske prodaje opožarenih drvnih masa. Raspisan je tender za korišćenje opožarene drvne mase i sproveden postupak javne nabavke za pošumljavanje opožarenih površina shodno Planu sanacije šuma degradiranih šumskim požarima u 2012. Sproveden je i tender za ustupanje radova na izradi Programa gazdovanja za sedam gazdinskih jedinica, izvršen premjer šuma i izrađene radne verzije planskih dokumenata.

U sektoru šumarstva ostvarena je proizvodnja šumskih sortimenata u državnim šumama za 22% više u odnosu na 2014. Godinu, tj. prema za 24%. Prihodi Budžeta po osnovu naknada za korišćenje šuma ostvareni su za 14 % u odnosu na prethodnu godinu, dok je proizvodnja u drvnjoj industriji za 28% veća u odnosu na 2014. godinu. Otvoreno je 206 novih radnih mjesta u drvoprerađi.

U 2015. godini potpisani su novi ugovori o jednogodišnjem korišćenju šuma sa 79 korisnika šuma na drvenu masu od 184.030 m³.

Po višegodišnjim koncesionim ugovorima planirano je za korišćenje u 2015. godini 184.030 m³.

Pošumljeno je

Zaključeni su ugovori za korišćenje šuma u državnoj svojini u količini od

1.002.000 sadnica na površini od 388,00 hektara. U završnoj fazi je realizacija Plana sanacije šuma od posledica požara iz 2012. godine.

480.109 m³. Ostvarena sječa 2015 godinu 467.442 m³

Proizvodnja šumskih sortimenata u državnim šumama veća je za 21% u odnosu na isti period prošle godine, čime su srazmjerno ostvareni veći ukupni prihodi Budžeta u iznosu od 4.020.758 € što je više za 16% u odnosu na isti period u prethodnoj godini

Pošumljeno je 1.002.000 sadnica na površini od 388,00 hektara. U završnoj fazi je realizacija Plana sanacije šuma od posledica požara iz 2012. godine.

Zaključcima Vlade broj 08-518 od 02.04.2015. godine, za potrebe pošumljavanja (sanacije) šuma degradiranih šumskim požarima u 2012. godini, a nakon prihodovanja sredstava ostvarenih od prodaje drveta od sanitarnih sječa i korišćenja opožarenog drveta, izvršeno je šesnaest od 196 odluka Tenderske komisije osporene kod Upravnog suda. U drugostepenom postupku po žalbama na rješenja Uprave za šume, Inspekcije za šumarstvo, lovstvo i zaštitu bilja rješavano je 24 zahtjeva. Žalbe su se odnosile na rješenja o plaćanju naknada za doznaku stabala i izdavanje uvjerenja o porijeklu drvnih sortimenata (22) dok su se dvije žalbe odnosile na rješenja Inspektora za šumarstvo.

Za bespravni sječu u državnim šumam podnešeno je 245 krivičnih I 6 prekršajnih prijava a u privatnim šumama 32 prekršajne prijave.

5.2 Lovstvo

Uspostavljeni centralna evidencija korisnika lovišta i osnova za objedinjavanju evidencije preduzeća iz oblasti drvne industrije. Pripremljene informacije o zdravstvenom stanju šuma za 2014. i Informacija o međunarodnoj saradnji u oblasti šumarstva

Donešen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o divljači i lovstvu. Realizovan je Javni poziv za dodjelu 14 lovišta na korišćenje. Uspostavljena objedinjena evidencija korisnika lovišta. Donešeno je 7 lovni osnovi, jedan pravilnik i jedna naredba zabrane lova.

Za ovaj period u oblasti lovstva podnešeno je 5 krivičnih I 37 prekršajnih prijava za krivolov.

Od svih korisnika lovišta dobijeni su izvještaji, katastri lovišta i godišnji lovni planovi za 2014/15. Usvojen predlog Programa razvoja lovstva za period 2014-2024, sa Izvještajem o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu, i Predlog zakona o izmjenama i dopunama zakona o divljači i lovstvu. Uspostavljeni centralna evidencija korisnika lovišta i osnova za objedinjavanju evidencije preduzeća iz oblasti drvne industrije. Pripremljene i dostavljene informacija o zdravstvenom stanju šuma za 2014. godine i Informacija o međunarodnoj saradnji u oblasti šumarstva.

5.3 Drvna industrija

Urađena softverska osnova za objedinjenu evidenciju preduzeća iz oblasti prerade drveta sa mogućnošću praćenja obima proizvodnje sa strukturom proizvoda po stepenu finalne obrade.

Pokrenuta je proizvodnjarezane građe i lamelnih elemenata "Vektri Jakić". „Javorak“ D.o.o u okviru reorganizacije u stečaju pokrenuo proizvodnju rezane građe kao i pogon namještaja. Pokrenuta nova investicija u fabrici Lamelnih elemenata u Rožajama od strane turskog investitora. Na Žabljaku se realizuje investicija- izgradnja pilane.Obnovljena proizvodnja u "Javorku-MB" nikšić u okviru koje je od strane stranog investitora pokrenuta proizvodnja namještaja.

Urađena softverska osnova za objedinjenu evidenciju preduzeća iz oblasti prerade drveta sa mogućnošću praćenja obima proizvodnje sa strukturom proizvoda po stepenu finalne obrade.

5.4. Monitoring

Urađene su kontrole baza podataka i terenskig radova kao i konačnih programa gazdovanja za 8 gazdinskih jedinica ukupne površine cca 30.000ha

Urađene su kontrole baza podataka i terenskig radova kao i konačnih programa gazdovanja za 8 gazdinskih jedinica ukupne površine cca 30.000ha.Izvršene kontrole baze podataka za tri gazdinske jedinice i pregledodnosno za tri programa gazdovanja šumama.U elektronskom obliku u bazi podataka nalaze se 84 gazdinske jedinice.

Ukupne površine šuma I šumskog zemljišta cca 350.000ha.

U 2015 godini Uprava za šume je zaključila ugovore za izradu programa gazdovanja za 8 osam gazdinskih jedinica i to:

1. GJ Latično- PJ Nikšić
2. GJ Petinske šume – PJ Pljevlja
3. GJ Štitovo – PJ Danilovgrad
4. GJ Mrtvica – Tivran – PJ Petnjica
5. GJ Bjelasica – PJ Bijelo Polje
6. GJ Zla Gora – PJ Nikšić
7. GJ Piva – Komarnica – PJ Plužine
8. GJ Babina gora – Šipovic – Vaganica – PJ Plav

5.5 Međunarodni projekti

U završnoj fazi je Međunarodni projekat DBU Mapiranje ekoloških staništa u Crnoj Gori, koji podržava Njemačka razvojna fondacija.

U završnoj fazi je Međunarodni projekat DBU Mapiranje ekoloških staništa u Crnoj Gori, koji podržava Njemačka razvojna fondacija- vrijednost 250,000 eura.

U saradnji sa Šumarskim fakultetima u Frajburgu (Njemačka) i u Beogradu (Srbija) realizuje se projekat "Poboljšanje ekološke informacione baze podataka za održivo gazdovanje šumama i zaštita prirode u šumama", koji je finansiran od strane Njemačke fondacije za zaštitu životne sredine.

5.1 UPRAVA ZA ŠUME

Tabela 1. Realizacija plana korišćenja šuma u državnoj svojini u 2015. godini

Područna jedinica	Plan redovnih sječa za 2015.godinu m ³			Ukupno ostvarena sječa u 2015.godini m ³		
	Četinari	Lišćari	Ukupno	Četinari	Lišćari	Ukupno
Pljevlja	131031	33365	164396	180923	11249	192172
Rožaje	49942	5376	55318	59500	5059	64559
Berane	24275	7129	31404	19960	6496	26456
Žabljak	30005	1036	31041	25713	14	25727
Kolašin	3760	67071	70831	3484	47010	50494
Plužine	10115	24878	34993	6251	11239	17490
Bijelo Polje	13758	11109	24867	17135	9031	26166
Andrijevica	1036	15799	16835	5377	19475	24852
Podgorica	3061	13903	16964	2062	7457	9519
Danilovgrad		2213	2213	1735	4903	6638
Nikšić	3803	18069	21872	2389	4025	6414
Mojkovac	1796	654	2450	2939	6727	9666
Plav		1921	1921	2027	25	2052
Petnjica	4841	163	5004	5217		5217
Ukupno:	277423	202686	480109	334712	132710	467422

Tabela 2. Ukupno posječena bruto drvna masa u državnim šumama u 2015. godini (snadbijevanje stanovništva u ruralnim područjima)

Područna jedinica	Planirana bruto drvna masa za sječu za potrebe seoskih domaćinstava za 2015. godinu m ³			Ukupno posječena bruto drvna masa u 2015. godini m ³		
	Četinari	Lišćari	Ukupno	Četinari	Lišćari	Ukupno
Pljevlja	4257	11435	15692	5057	9927	14984
Rožaje	1000	1100	2100	354	1572	1926
Berane	2550	5026	7576	1642	2191	3833
Žabljak	3750	250	4000	3844	161	4005
Kolašin	250	1300	1550			
Plužine	1375	5526	6901	1323	3200	4523
Bijelo Polje	860	2440	3300	500	1565	2065
Andrijevica	500	1000	1500	652	2696	3348
Podgorica	150	1150	1300		981	981
Danilovgrad		3140	3140		671	671
Nikšić	450	7105	7555	311	4750	5061
Mojkovac	375	840	1215	73	370	443

Plav	519	1696	2215	4	138	142
Šavnik		3340	3340	191	2011	2202
Kotor		300	300		227	227
Ukupno:	16036	45648	61684	13951	30460	44411

Tabela 3. Planirana i posječena bruto drvena masa u privatnim šumama u 2015. godini

Područna jedinica	Planirana bruto drvena masa za sječu u privatnim šumama za 2015. godinu m ³			Ukupno posječena bruto drvena masa u 2015. godini m ³		
	Četinari	Lišćari	Ukupno	Četinari	Lišćari	Ukupno
Slavonska	12665	910	13575	29777	2072	31849
Baranja	2000	150	2150			
Osječko-baranjska	5040		5040	1162	48	1210
Šibensko-kninska	2340	18145	20485	3748	23931	27679
Županija		5871	5871	402	4190	4592
Međimurska	3935	4706	8641	9247	7836	17083
Varaždinska	680	3500	4180	1796	1156	2952
Primorsko-goranska	444	10154	10598	599	9158	9757
Lika		3620	3620		1575	1575
Šibenik	190	20136	2026	136	27087	27223
Đakovo	534	1680	2214	729	2522	3251
Vukovarsko-srijem	1500	2000	3500	2114	2174	4288
Međunarodna		3131	3131		3949	3949
Ukupno	11	9299	9310	8	6767	6775
Ukupno:	32389	84332	116711	58034	93483	151517

Tabela 4. Plan redovnih sječa u državnim i privatnim šumama, ostvareno sa ostvarenim prihodima

	Količina (m ³)	Ukupno ostvarena sječa (m ³)	Planirani prihodi (€)	Ostvareni prihodi (€)
Planirane redovne sječe	480109	467422	5879	3781009,88
Planirane sječe u državnim šumama (po planu seoskog stanovništva)	61684	44411	650000	432586,66
Plan sječa u privatnim šumama	11671	151517	450000	284986,63
Naknada za korišćenje nezaštićenih biljnih vrsta			20000	4403,70
Ukupno:	658504	663350	6999685,44	4502986,95

1. Planom uređivanja šuma za 2015 god. planirana je izrada PGŠ za sljedeće GJ-ce:

Babina gora-Šipovica-Vaganica - PJ Plav
 Bjelasica – PJ Bijelo Polje
 Latično i Zla Gora – PJ Nikšić
 Mrtvica-Tivran – PJ Berane
 Štitovo – PJ Danilovgrad
 Petinske šume – PJ Pljevlja
 Piva – Komarnica – PJ Plužine

2. Projekat „Poboljšanje baze šumarsko-ekoloških podataka“
 organizovan u saradnji sa Njemačkom fondacijom za zaštitu životne sredine uz učešće Ministarstva za poljoprivredu i ruralni razvoj, Ministarstva turizma i održivog razvoja, Instituta za meteorologiju i seizmologiju, Uprave za nekretnine, Šumarskog fakulteta-Beograd, Agencije za zaštitu životne sredine i Uprave za šume je u završnoj fazi. UŠ je u projektu angažovala tri šumarska inženjera i dva šumarska tehničara.

Terenski podaci su prikupljeni, u toku je njihovo sistematizovanje i obrada od strane doktoranata na Projektu. Prezentacija rezultata očekuje se na radionici koja će se održati 15-16.04.2016. god. u Podgorici, i isti će biti podloga za eventualni nastavak projekta, uz obuku šireg tima šumarskih stručnjaka koji bi radio na eventualnoj pripremi projekta za nacionalni program mapiranja šumskih staništa u Crnoj Gori.

Tabela 5. Registrovane sjemenske sastojine u Crnoj Gori

Redni broj	Opština	Gazinska jedinica	Odjelenje	Vrsta	Predlog mjera
1.	Pljevlja	Maočnica	65	Jela	Tret.s.o,n.i.š
2.	Pljevlja	Kovač	19	Smrča	
3.	Pljevlja	Kovač	8	Bukva	
4.	Pljevlja	Kovač	46	Jela	

5.	Pljevlja	Ljubišnja	81	Smrča	
6.	Žabljak	G.Šaranci	25	Bijeli bor	
7.	Žabljak	Tepačke šume	18	Smrča	
8.	Rožaje	Baltičke šume	40	Smrča	
9.	Rožaje	Bać-Besnik	45	Smrča	
10.	Berane	Jelovica	85	Munika	
11.	Berane	Mtrvica-Tivran	80 b	Crni bor	Izd.kao.pr.re z
12.	Plav	Bab.polje- Treskav.	34 b	Molika	
13.	Kotor	Vrmac	-	Dal.crn i.b	

Tabela 6. Pošumljavanje

Područna jedinica	Sanacija	Redovni poslovi
Pljevlja	298750	3200
Rožaje	30000	22320
Bijelo Polje	80000	36000
Žabljak	19500	11000
Plužine		5400
Šavnik		3050
Danilovgrad	57500	141500
Nikšić	178350	139500
Mojkovac	25000	
Kotor	689100	361970

Realizacija šumsko-uzgojnih radova u 2015.god. – faza pošumljavanja prikazana je u predhodnom grafikonu. Za sadnju 1 051 070 kom sadnica utrošena su sredstva u iznosu od 211 658,25 eura. Radovi su izvršeni na površini od 397,59 ha.

Radovi na njezi kultura u potpunosti su izostali jer za ovu vrstu radova nijesu odobrena om za 2015. godinu.

Zaštita šuma

Zaštita šuma od biljnih bolesti i štetočina treba da se vrši u skladu sa zakonskim propisima, godišnjim planovima i dugoročnim programom saradnjom sa Biotehničkim fakultetom u podgorici i Šumarskim institutom u Beogradu.

Zaštita šuma na području sa kojima gazduje Uprava za šume usmjerena je na sprečavanju pojava bespravnih sječa, zaštiti šuma od biljnih bolesti i štetočina, kao i zaštitu šuma od požara. Zaštita šuma podrazumijeva zaštitu od abiotskih faktora atmosferski talozi (kiša, snijeg, inje, led i grad) šumski požar, grom, otrovni gasovi, dim i biotskih (organski): šumske gljive, bakterije koje prouzrokuju bolesti na šumskom drveću, (fitopatogene bakterije), parazite, i poluparazitske biljke, šumski korov, štetni šumski insekti, neki štetni šumski glodari, domaća stoka i na kraju čovjek.

Od gore navedenih abiotskih faktora najznačajniji radovi treba da se odnose na doznaku, sječu i brzo izvlačenje stabala koja su oštećena od abiotskih faktora i imaju za cilj sprečavanje sekundarnih bolesti od štetnih insekata.

Zaštita šuma od biljnih bolesti i štetočina treba da se vrši u skladu sa zakonskim propisima, godišnjim planovima i dugoročnim programom saradnjom sa Biotehničkim fakultetom u podgorici i Šumarskim institutom u Beogradu.

Ovakvom doznakom kojom su doznačena uglavnom najkvalitetnija stabla u četvrtom i petom debljinskom stepenu (stabla budućnosti) sa najvećim debljinskim prirastom i gdje nije vršena doznaka stabala u tri najtanja debljinska razreda ostvareni su samo neposredni ciljevi, a ugrožavaju :

- trajna i maksimalna proizvodnja drveta najboljeg kvaliteta
- zapreminska, debljinska , visinska i starosna struktura sastojne
- dugoročni ugovor sa koncesionarom o isporuci ugovorene drvne zapremine

U šest odjeljena izvršena je doznaka

U šest odjeljena izvršena je doznaka stabala u količini 16 836 m³, a u jednom od njih nakon sječe (GJ. Ljubišnja-3498m³) utvrđeno je učešće trupaca 78%). Intezitet doznake u četvrtom i petom

stabala u količini 16 836 m³, a u jednom od njih nakon sječe (GJ. Ljubišnja-3498m³) utvrđeno je učešće trupaca 78%).

debljinskom razredu u ovih šest odjeljenja je 20%-31%, dok u prva tri debljinska razreda intezitet doznačenih stabala je 2 %-6%.

Zakon o šumama reguliše nadzor u ovoj oblasti, ali nisu propisane kaznene odredbe iz čl. 47 ovog Zakona za aktivnost (radikalno odstupanje od planskih dokumenata) koje ugrožavaju zdravstveno stanje kao i opštu stabilnost šuma i konačno -održivo gazdovanje.

Zaštita šuma od štetnih insekata

Zaštita šuma od biljnih bolesti i štetočina vrši se u skladu sa zakonskim propisima, godišnjim planovima i dugoročnim programom saradnje sa Biotehničkim fakultetom u Podgorici i Šumarskim institutom u Beogradu.

Suzbijanje borovog litijaša i potkornjaka u proljeće 2015. godine i ove godine na području kojim gazduje Uprava za šume (PJ Danilovgrad i Nikšić) uočene su na granama borovih stabala bijela gnijezda borovog litijaša. U toku proljeća 2015. godine realizovane su planirane aktivnosti na uništavanju i sprečavanju njegovog razvoja na ukupnoj površini od 147 ha. Uglavnom se te aktivnosti odnose na mehaničko uništavanje i spaljivanje borovog litijaša. Takođe u sastojinama bora munike realizovane su aktivnosti na sječi. Uglavnom se te aktivnosti odnose na mehaničko uništavanje i spaljivanje borovog litijaša. Uklanjanje i paljenje stabala napadnutih potkornjakom na površini od 208 ha.

Zaštita šuma od biljnih bolesti i štetočina vrši se u skladu sa zakonskim propisima, godišnjim planovima i dugoročnim programom saradnje sa Biotehničkim fakultetom u Podgorici i Šumarskim institutom u Beogradu.

Ove aktivnosti se odnose na zaštitu šuma od parazitskih gljiva i štetnih insekata i u cilju zaštite šuma u Crnoj Gori i preventivnom djelovanju protiv malog šestozubog smrčevog potkornjaka (*pityogenes chalcographus*) i velikog osmozubog smrčevog potkornjaka (*Ips typographus* L.) Ranije nabavljene feromonske klopke (eko trad) i feromonski preparati za Područnu jedinicu Pljevlja, Žabljak, Plužine i Rožaje daju rezultate o njihovoj brojnosti, intezitetu napada, odnosno blagovremenom otkrivanju početka gradacije sipaca potkornjaka.

Kontrola brojnosti potkornjaka svodi se na postavljanje klopki i preparata na najugroženijim mjestima i redovno se evidentira broj

klopke, datom postavljanja feromonskog preparata i njihova zamjena i broj ulovljenih potkornjaka.

Aktivnosti na doznaci slučajnih užitaka i njihovoj realizaciji

Doznaka sanitara kao i njihova realizacija (preventivne mjere) sječa i brzo izvlačenje iz šume iz godine u godinu u potpunosti izostaju u P.J Pljevlja i uslovile pojavu prenamnoženja štetnih insekata, njihovo širenje i pojavu sušenja zdravih stabala.

Doznaka sanitara kao i njihova realizacija (preventivne mjere) sječa i brzo izvlačenje iz šume iz godine u godinu u potpunosti izostaju u P.J Pljevlja i uslovile pojavu prenamnoženja štetnih insekata, njihovo širenje i pojavu sušenja zdravih stabala.

Najdrastičniji primjer masovnog sušenja šuma je u G.J.Ljubišnja na-koncesionom području Vekte –Jakić čije se količine procjenjuju i do 100 000 m³ drvene mase. U predhodnom periodu (2008-2015 god.) doznačeno je 57.000m³ jl/sm, a u istom periodu posječeno 10 000m³. Procjenjuje se da u ovoj GJ ima još 50 000m³ sanitara koji nisu doznačene i idu u prilog konstatacije da je zdravstveno stanje u Ljubišnji katastrofalno.

Drastičan primjer masovnog sušenja stabala u G.J Ljubišnja je u odjeljenju br.49 kada je u 2014. godini doznačeno 1400m³ sanitara jl/sm, a doznakom u 2015. godini doznačeno još novih 700m³ sanitara. Obilaskom ovog odjeljenja par mjeseci nakon posljednje doznake vidna su nova sušenja i znatne količine suvih stabala.

Tabela 7. Doznaka sanitara i realizacija u 2015. godini

Područna jedinica	Doznaka sanitara m ³	Realizacija sanitara m ³
Pljevlja	58697	39244
Nikšić	8712	4975
Plužine	2766	812
Berane	341	280
Danilovgrad	2545	
Plav	218	164
Rožaje	6450	4359
Bijelo Polje	1130	
Žabljak	3958	3958
Šavnik	317	76
Kolašin	8042	8042
Ukupno:	93176	58325

Tabela 8. Bespravne sječe u državnim šumama za 2015. godinu

Područna jedinica	Broj krivičnih prijava	Broj prekršajnih prijava	Posječena drvena zapremina (m ³)
Pljevlja	13	1	91
Rožaje	33	2	1744
Berane	28		276
Plav	10		461
Bijelo Polje	25		224
Žabljak			
Kolašin	94	2	991
Andrijevica	15		123
Plužine	7		108
Šavnik	4	1	64
Danilovgrad			
Podgorica	24		145
Nikšić	12	1	107
Mojkovac	12		167
Kotor	1		14
Ukupno:	278	7	4515

Tabela 9. Bespravne sječe u privatnim šumama za 2015. godinu

Područna jedinica	Broj prekršajnih prijava	Posječena drvena zapremina (m ³)
Pljevlja		
Rožaje	4	84
Berane	7	96
Plav	1	33
Bijelo Polje	1	4
Žabljak		
Kolašin	5	156
Andrijevica	8	143
Plužine		
Šavnik	1	93
Danilovgrad		
Podgorica	1	6
Nikšić	3	27
Mojkovac	2	82
Kotor	2	18
Ukupno:	35	742

Tabela 10. Uzurpacije u 2015. godini

Područna jedinica	Uzurpacija (ha)	Krivične prijave
Pljevlja	0,96	15
Rožaje	23,65	146
Berane	33,9	17
Plav		
Bijelo Polje	25,97	20
Žabljak	1,2	2
Kolašin	0,05	1
Andrijevica		
Plužine		
Šavnik	3,5	2
Danilovgrad		
Podgorica		
Nikšić		
Mojkovac	13,25	4
Kotor		
Ukupno:	102,5	207

Zaštita šuma od požara

Uprava za šume je izradila detaljne planove zaštite šuma od požara za 2015. god i to za svaku PJ posebno i sa detaljnim kartografskim prikazom po kategorijama ugroženosti [1-4] planovi i karte u elektronskoj formi dostavljene mup-sektoru za vanredne situacije u vremenu povećane opasnosti od požara.

Zakonom o šumama Sl. list Crne Gore br. 74\10 član 46 je predviđeno:

Zabranjeno je loženje otvorene vatre i odlaganje predmeta koji mogu prouzrokovati požar u šumi i na šumskom zemljištu, osim na mjestima određenim za tu namjenu. Nadležni organ uprave, u periodu povećane opasnosti od požara u šumi i šumskom zemljištu, dužan je da obezbijedi poslove čuvanja šuma uspostavljanjem stalnih dežurstava. Za šume i šumska zemljišta koja su izložena povećanoj opasnosti od požara primjenjuju se posebne mjere za sprječavanje i pripremu za gašenje požara, u skladu sa zakonom. Vlasnici i korisnici šuma dužni su da preventivno djeluju, suzbijaju i učestvuju u gašenju požara u svojim šumama, odnosno šumama koje koriste saglasno navedenim odredbama Zakona. Uprava za šume je izradila detaljne planove zaštite šuma od požara za 2015. god i to za svaku PJ posebno i sa detaljnim kartografskim prikazom po kategorijama ugroženosti [1-4] planovi i karte u elektronskoj formi dostavljene mup-sektoru za vanredne situacije u vremenu povećane opasnosti od

pozara. Uprava za šume uspostavlja stalna dežurstva [0-24h] i prijem informacija o vremenu nastanka požara, lokaciji, intezitetu požara površini, procjene širenja požara kao i mogućnost lokalizovanja nastalog požara. Dežurni službenik je u obavezi da dobijene podatke unese u knjigu, da bez odlaganja obavjesti opštinsku službu zaštite i spašavanja, MUP a i koncesionara.

*Uprava za šume
uspostavlja stalna
dežurstva [0-24h] i
prijem informacija o
vremenu nastanka
požara, lokaciji,
intezitetu požara
površini, procjene
širenja požara kao i
mogućnost
lokalizovanja
nastalog požara.*

Ugovorom o koncesijama zaključen na period [0 -7 god] je pored ostalog predviđeno da koncesionari imaju obavezu stalnog uspostavljanja šumskog reda, održavanje lokalnih puteva i traktorskih vlaka i angažovanje na gašenju požara. Ugovorom o koncesijama na period od 30 god. najveći koncesionar Vektra - Jakic, kada je u pitanju zaštita šuma od požara, ima obavezu organizovanja zaštite šuma od požara. Međutim, dosadašnja iskustva pokazuju da koncesionar Vektra Jakic nije ni kadrovski ni tehnički osposobljena da izvršava navedene poslove. Ovi problemi su posebno došli do izražaja nakon uvođenja stečaja i prisutni naročito u požarnoj sezoni kod ovog koncesionara.

Poseban problem u realizaciji sprovođenja obaveza utvrđenim Zakonom su:

- preventivno uzgojne mjere; njega sastojna i pravovremeno prorjedjivanje sastojna
 - izgradnja vodozahvata, protivpožarnih puteva, protivpožarnih pruga
 - angažovanje premene radne snage (osmatrači požara)
 - obezbjedenje sredstava za troškove gašenja požara –(cisterne traktori buldožeri skekaca)
 - obezbjedenje sredstava za nabavku opreme (naprtnjače, mlatači, lopate itd)
- sredstva za predhodno navedene aktivnosti i namjene nisu odobrena Budžetom iako su neophodna.
- pored predhodnih aktivnosti potrebna je podrška i saradnja sa drugim privrednim subjektima (elektroprivreda, ptt, j.p.putevi i dr. u skladu sa zakono propisanim mjerama.)

6 OBRAĆANJA I ZAHTEVI GRAĐANA

*Dobijeno 2.428
zahtjeva građana.
Odgovoreno na
2.089.*

Ministarstvo je tokom 2015. godine dobilo 2.428 zahtjeva građana. Svi građani koji su nam se obratili, dobili su odgovore. Trenutno je u proceduri rješavanje 339 zahtjeva. Na preostalih 2.089 je odgovoreno (u slučaju da nismo imali mogućnosti da ih pozitivno riješimo) ili su zahtjevi riješeni.

7 ODJELJENJE ZA UNUTRAŠNJU REVIZIJU

*Donijeta Povelja
unutrašnje revizije.*

Izrađen strateški plan unutrašnje revizije za period 2016 - 2018. godine.
Izrađen Godišnji plan unutrašnje revizije za 2016. godinu.

Obavljeno pet revizija za koje su urađeni konačni izvještaji sa predlogom plana aktivnosti za sprovođenje preporuka.

Za sprovedene revizije dato 36 preporuka.
Broj sprovedenih preporuka je 29.

Obavljeno pet savjetodavnih i konsultantskih aktivnosti po nalogu ministra u okviru kojih je urađena jedna vrsta preventivne kontrole a za rezultat je dobijena dodata vrijednost organizaciji i veći stepen efikasnosti određenih segmenata u okviru ministarstva.

8 NORMATIVNI DIO

Tokom 2015. godine objavljeni su sljedeći propisi:

Zakoni:

- Zakon o izmjenama i dopunama zakona o stočarstvu („Sl. list CG“, br. 48/15)
- Zakon o izmjenama i dopunama zakona o morskom ribarstvu i marikulturi („Sl. listu CG", br. 47/2015)
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sadnom materijalu ("Sl. list CG" br. 48/15)
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sjemenskom materijalu poljoprivrednog bilja ("Sl. list CG" br. 48/15)
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenoj zaštiti bilja ("Sl. list CG" br. 48/15)

Podzakonska akta:

- Pravilnik o minimalnom kvalitetu voćnih sokova („Sl. list CG“, br. 68/15)
- Pravilnik o minimalnom kvalitetu voćnih džemova, želea, marmelada, pekmeza i zaslađenog kesten pirea („Sl. list CG“, br. 68/15)
- Pravilnik o izmjenama Pravilnika o minimalnom kvalitetu voća i povrća („Sl. list CG“, br. 68/15)
- Pravilnik o sadržini zahtjeva i načinu vođenja registra maslinara i proizvođača maslinovog ulja („Sl. list CG“, br. 10/15)
- Pravilnik o načinu deklarisanja i označavanja maslinovog ulja („Sl. list CG“, br. 14/15)
- Pravilnik o karakteristikama i kvalitetu, načinu uzorkovanja i metodama analize maslinovog ulja („Sl. list CG“, br. 33/15)
- Pravilnik o bližem sadržaju, načinu upisa i vođenja registra subjekata u organskoj proizvodnji („Sl. list CG“, br. 26/15)
- Pravilnik o načinu i metodologiji vršenja stručne kontrole u organskoj proizvodnji („Sl. list CG“, br. 78/15)
- Pravilnik o obrascu dozvole, postupku izdavanja dozvole, načinu plaćanja naknade za obavljanje privrednog ribolova i bližim uslovima za prenošenje dozvole za privredni ribolov („Sl. list CG, br. 8/11, 65/15“)
- Pravilnik o načinu korišćenja, održavanja, zaštite, označavanja, kao i dužini obale, nazivu i mjestu ribarske poste („Sl. list CG“, br. 8/11, 8/15)
- Pravilnik o obliku, sadržini i načinu vođenja registra profesionalnih ribara („Sl. list CG“, br. 13/15)
- Pravilnik o sadržini dozvole za privredni ribolov („Sl. list CG“, br. 65/15)
- Pravilnik o načinu vođenja dnevnika uzgoja riba i drugih morskih organizama („Sl. list CG“, br. 72/15)
- Naredba o lovostaju uzrasnih klasa riba i drugih morskih organizama („Sl. list CG“, br. 26/15)
- Naredba o ribolovnim zabranama i ograničenjima i mjerama za zaštitu ribljeg fonda („Sl. list CG“, br. 17/15)
- Naredba o zabrani lova i stavljanja u promet riblje mlađi, nedoraslih riba i drugih morskih organizama („Sl. list CG“, br. 65/15)
- Zakon o izmjenama i dopunama zakona o morskom ribarstvu i marikulturi („Sl. listu CG", br. 47/2015)
- Lista aktivnih supstanci dozvoljenih za upotrebu u sredstvima za zaštitu bilja za 2015. godinu ("Sl. list CG" br. 3/15)
- Program monitoringa nitrata u hrani biljnog porijekla – lisnatom povrću za 2015. godinu ("Sl. list CG" br. 5/15)
- Program monitoringa rezidua pesticida u i na hrani biljnog i životinjskog porijekla za 2015. godinu ("Sl. list CG" br. 5/15)
- Pravilnik o maksimalnom nivou rezidua sredstava za zaštitu bilja na ili u bilju, biljnim proizvodima, hrani ili hrani za životinje ("Sl. list CG" br. 21/15)

- Pravilnik o tipovima đubriva, uslovima za amonijum-nitratna đubriva visoke koncentracije azota, načinu označavanja i pakovanja đubriva ("Sl. list CG" br. 32/15)
- Pravilnik o programu specijalističkog kursa za sredstva za zaštitu bilja ("Sl. list CG" br. 35/15)
- Pravilnik o načinu donošenja i sprovođenja mjera za sredstva za ishranu bilja koja predstavljaju rizik za zdravlje ljudi, životinja, bilja i životnu sredinu ("Sl. list CG" br. 35/15)
- Pravilnik o upisu u registar sredstava za ishranu bilja ("Sl. list CG" br. 45/15)
- Pravilnik o načinu skladištenja i rukovanja amonijum - nitratnim đubrivima sa visokim sadržajem azota („Sl. list CG“, br. 45/15)
- Pravilnik o dopunama pravilnika o maksimalnom nivou rezidua sredstava za zaštitu bilja na ili u bilju, biljnim proizvodima, hrani ili hrani za životinje („Sl. list CG“, br. 44/15)
- Pravilnik o integralnoj zaštiti bilja („Sl. list CG“, br. 68/15)
- Pravilnik o načinu izdavanja i izgledu Legitimacije za profesionalno korišćenje sredstava za zaštitu bilja („Sl. list CG“, br. 67/15)
- Pravilnik o proizvodnji i stavljanju u promet sjemenskog materijala krompira („Sl. list CG“, br. 8/15)
- Pravilnik o proizvodnji i stavljanju u promet vegetativnih djelova za umnožavanje povrća i rasada povrća („Sl. list CG“, br. 38/15)
- Pravilnik o listi poljoprivrednih usjeva na koju se odnosi ograničenje oplemenjivačkog prava („Sl. list CG“, br. 18/15)
- Naredba o sprovođenju hitnih fitosanitarnih mjera radi sprječavanja unošenja i širenja crevenog surlaša palmi *Rhynchophorus ferrugineus* (Oliver) („Sl. list CG, br 9/15);
- Naredba o sprovođenju hitnih fitosanitarnih mjera radi sprječavanja širenja i suzbijanje crevenog surlaša palmi *Rhynchophorus ferrugineus* (Oliver) („Sl. list CG, br. 18/15“);
- Naredba o zabrani unošenja bilja *Catharanthus* G. Don, *Nerium* L., *Olea* L., *Prunus* L., *Malva* L., *Portulaca* L., *Quercus* L., i *Sorghum* L. porijeklom iz Italije - Pokrajina Apulija („Sl. list CG“, br. 24/15);
- Pravilnik o fitosanitarnim mjerama za sprječavanje unošenja i širenja bakterije *Xylella fastidiosa* (Wells et al.) ("Službeni list Crne Gore", broj 36/15)
- Pravilnik o fitosanitarnim mjerama za sprječavanje unošenja i širenja *Anoplophora chinensis* (Forster) („Sl. list CG“, br. 43/15)
- Pravilnik o fitosanitarnim mjerama za sprječavanje unošenja i širenja azijske strižibube *Anoplophora glabripennis* (Motschulsky) („Sl. list CGore“, broj 61/15 od 26.10.2015. god.)
- Pravilnik o načinu notifikacije o zadržavanju pošiljke bilja koja se unosi u Crnu Goru („Sl. list CG“, br. 65/15)
- Pravilnik o načinu obavljanja fitosanitarnog pregleda i uslovima za izdavanje biljnog pasoša („Sl. list CG“, br. 72/15)
- Pravilnik o minimalnim uslovima za obavljanje provjera identiteta i zdravstvenog stanja pošiljke bilja na mjestima koja nijesu mjesta unošenja („Sl. list CG“, br. 77/15)
- Pravilnik o mjerama za sprječavanje pojave, otkrivanje, suzbijanje i iskorjenjivanje zarazne bolesti plavog jezika („Sl. list CG“, br. 3/15);

- Pravilnik o načinu vršenja kontrole nad identifikacijom i registracijom goveda („Sl. list CG”, br. 4/2015);
- Pravilnik o načinu praćenja zoonoza i uzročnika zoonoza („Sl. list CG”, br. 7/15);
- Pravilnik o načinu vršenja kontrole nad identifikacijom i registracijom ovaca i koza („Sl. list CG”, br. 33/2015);
- Pravilnik o mjerama za sprječavanje pojave, otkrivanje, suzbijanje i iskorjenjivanje egzotičnih i neegzotičnih bolesti vodenih životinja i zdravstvenim uslovima za njihovo stavljanje u promet („Sl. list CG”, br. 34/2015);
- Pravilnik o zdravstvenim uslovima životinja za proizvodnju hrane i proizvoda životinjskog porijekla namijenjenih ishrani ljudi („Sl. list CG”, br. 34/15);
- Pravilnik o načinu i mjerama kontrole salmonele i drugih specifičnih uzročnika zoonoza koji se prenose hranom („Sl. list CG”, br. 36/2015);
- Pravilnik o mjerama za sprječavanje pojave, otkrivanje, suzbijanje i iskorjenjivanje zarazne bolesti atipična kuga živine (Newcastle Disease) („Sl. list CG”, br. 36/2015);
- Pravilnik o mjerama za sprječavanje pojave, otkrivanje, suzbijanje i iskorjenjivanje bolesti slinavka i šap („Sl. list CG”, br. 38/2015)
- Pravilnik o uslovima za dobijanje, održavanje, suspenziju i oduzimanje zdravstvenog statusa ovaca i koza na brucelozu („Sl. list CG”, br. 44/2015);
- Plan upravljanja kriznim situacijama u slučaju pojave KKS („Sl. list CG”, br. 44/2015);
- Pravilnik o načinu obavljanja veterinarskih pregleda pošiljki proizvoda životinjskog porijekla koje se unose u Crnu Goru („Sl. list CG”, br. 45/15);
- Pravilnik o higijenskim, veterinarsko- zdravstvenim i drugim uslovima za nus proizvode i objekte za preradu ili uništavanje nus proizvoda životinjskog porijekla („Sl. list CG”, br. 45/15);
- Pravilnik o klasifikaciji i postupanju sa nus proizvodima životinjskog porijekla i metodama prerade nus proizvoda („Sl. list CG”, br. 45/15)
- Pravilnik o identifikaciji i registraciji svinja („Sl. list CG”, br. 52/2015);
- Pravilnik o prijavljivanju pošiljki životinja i proizvoda životinjskog porijekla koje se uvoze u Crnu Goru („Sl. list CG”, br. 54/15);
- Pravilnik o načinu vršenja veterinarskih pregleda živih životinja koje se uvoze u Crnu Goru („Sl. list CG”, br. 54/15);
- Pravilnik o listi životinja i proizvoda životinjskog porijekla koji podliježu veterinarskim pregledima na graničnim inspekcijskim mjestima („Sl. list CG”, br. 54/15);
- Pravilnik o bližim uslovima za zaštitu životinja tokom klanja („Sl. list CG”, br. 54/15);
- Pravilnik o izmjenama i dopunama pravilnika o higijenskim zahtjevima za hranu životinjskog ili biljnog porijekla („Sl. list CG”, br. 54/15);
- Pravilnik o izmjenama i dopunama pravilnika o higijenskim zahtjevima za hranu životinjskog ili biljnog porijekla („Sl. list CG”, br. 54/15);
- Pravilnik o mjerama za sprječavanje pojave, otkrivanje, suzbijanje i iskorjenjivanje transmisivnih spongiformnih encefalopatija („Sl. list CG”, br. 54/2015);

- Pravilnik o načinu praćenja listerioze (zoonoze) u hrani životinjskog porijekla („Sl. list CG“, br. 55/15);
- Pravilnik o uslovima za dobijanje, održavanje, suspenziju i oduzimanje zdravstvenog statusa goveda i svinja na tuberkulozu, brucelozu i enzootsku leukozu („Sl. list CG“, br. 55/2015);
- Plan upravljanja kriznim situacijama u slučaju pojave slinavke i šapa („Sl. list CG“, br. 56/2015);
- Pravilnik o bližim uslovima koje treba da ispunjava zoološki vrt („Sl. list CG“, br. 34/2015);
- Pravilnik o bližem sadržaju preliminarne procjene rizika od poplava i plana upravljanja rizicima od poplava („Sl. list CG“, br. 69/15);
- Pravilnik o metodologiji za proglašavanje erozivnih područja („Sl. list CG“, br. 72/15).

9 EKONOMSKE ANALIZE

<i>Ukinute netarifne mjere na izvoz brašna u Albaniju i nastavljene konsultacije u vezi ukidanja barijera na izvoz vina i piva</i>	<i>Vladi dostavljena Informacija o spoljnotrgovinskoj razmjeni</i> Vlada je usvojila godišnju i polugodišnju Informaciju o spoljnotrgovinskoj razmjeni poljoprivrednih proizvoda za 2014. godinu, kao i Informaciju za prvih šest mjeseci 2015. godine.
	<i>Aktivnosti koje proizilaze iz članstva u STO</i> Pripremljene su i dostavljene notifikacije vezane za subvencije u sektoru ribarstva, kao i notifikacije u vezi sa izvoznim subvencijama, a shodno redovnoj proceduri. Takođe, dostavljen je spisak poljoprivrednih proizvoda za koje je predloženo sniženje carinskih stopa za LDC-s zemlje, a shodno obavezama proisteklim usvajanjem tzv. Bali paketa. Urađena je i proslijeđena priprema za Ministarstvu konferenciju u Najrobiju, gdje je dato mišljenje na predlog dokumenta, vezanih za nadležnost Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja.
	<i>Ukinute netarifne mjere na izvoz brašna u Albaniju i nastavljene konsultacije u vezi ukidanja barijera na izvoz vina i piva</i> Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja je shodno redovnim CEFTA procedurama pokrenulo pitanje u vezi natarifnih mjera uvedenih od strane Republike Albanije, čime je bio onemogućen izvoz brašna u tu zemlju. Proslijeđeno je pojašnjenje i inicirano rješavanje tog pitanja na CEFTA Specijalnom sastanku Zajednickog komiteta. Rezultat tih razgovora je bio izmjena Albanskog propisa, čime je normalizovan izvoz brašna u tu zemlju. Ministarstvo je o ovom problemu informisalo Vladu. Istovremeno, održane se bilateralne konsultacije, vezano za Albanske propise kojima su naši izvoznici vina i piva dovedeni u nepovoljniji položaj u odnosu na albanske proizvođače. Ovaj problem je i dalje aktuelan, o čemu je informisan

CEFTA Sekretarijat, nadležna tijela u okviru CEFTA struktura, kao i Vlada.

Učešće u Izradi AP za usklađivanje sa Direktivom o uslugama

Predstavnici MPRR su učestvovali u izradi AP za usklađivanje sa Direktivom o uslugama u dijelu koji se tiče usluga vezanih za oblasti: ribarstva, poljoprivrede, zdravstvene zaštite bilja, veterine, šumarstva, lovstva i prometa duvanskih proizvoda. Dokument je usvojen od strane Vlade, a predlagač je Ministarstvo ekonomije. Shodno zaključcima koje je usvojila Vlada, postoji obaveza izvještavanja o ispunjavanju obaveza iz AP.

Učešće u izradi AP o ispunjavanju obaveza iz člana 34-36 UFEU

Predstavnici MPRR su učestvovali u izradi AP o ispunjavanju obaveza iz člana 34-36 UFEU, u dijelu koji se tiče nadležnosti MPRR (poljoprivreda, ribarstvo, zdravstvena zaštita bilja i promet duvanskih proizvoda). Dokument je usvojen od strane Vlade, a predlagač je Ministarstvo ekonomije. Shodno zaključcima koje je usvojila Vlada, postoji obaveza izvještavanja o ispunjavanju obaveza iz AP.

Izmjena pravilnika o sniženoj stopi PDV-a

Na inicijativu Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja, pristupilo se izradi izmjena Pravilnika o sniženoj stopi PDV-a, u dijelu koji se odnosi na poljoprivredne proizvode. Tom prilikom su pojašnjenje definicije proizvoda na koje se odnosi snižena stopa PDV-a. Takođe, u sardnji sa kolegama iz Uprave carina i Ministarstva finansija, izrađen je Prilog sa listom proizvoda na koje se Pravilnik primjenjuje.

*Na inicijativu
Ministarstva
poljoprivrede i
ruralnog razvoja,
pristupilo se izradi
izmjena Pravilnika o
sniženoj stopi PDV-
a, u dijelu koji se
odnosi na
poljoprivredne
proizvode.*

OSTALE GODIŠNJE AKTIVNOSTI:

- Priprema podataka o spoljnotrgovinskoj razmjeni za potrebe direktorata u MPRR
- Priprema statističkih podataka za biljnu i životinjsku proizvodnju
- Rad na dokumentu „Strategija poljoprivrede i ruralnih područja 2014-2020“
- Rad na dokumentu akcionog plana za usaglašavanje s pravnom tekovinom EU Poglavlje 11 - Poljoprivreda i ruralni razvoj
- Rad na Akcionom planu za transponovanje Direktive o uslugama u nacionalno zakonodavstvo
- Ažuriranje podataka na STO i CEFTA portalima
- Prisustvo na radionici za pripremu pregovaračke pozicije Crne

Gore u PP 11 Poljoprivreda i ruralni razvoj, Bečići 21. i 22. mart 2015

- Učešće na seminaru „Direktiva o uslugama EK 123/2006 i Zakon o uslugama”
- TAIEX ekspertska posjeta g-đe Anite Sever i izrada Zakona o CMO (zajednička organizacija tržišta
- Učestvovanje u izradi dokumenta: Montenegro Agricultural Policy Brief (SWG)
- Učestvovanje na sastancima CEFTA Podkomiteta za poljoprivredu i SPS (2 sastanka) i priprema i dostavljanje materijala
- Ucesce na pregovorima CEFTA okvirnog sporazuma (tri sastanka, plus pripremni sastanci i dostavljanje nophodnih materijala)
- Učestvovanje na seminaru "Razvoj infrastrukture kvaliteta i metrologije u Crnoj Gori"
- Prisustvo seminaru "Iskustvo Poljske u procesu pregovora - CMO (zajednička organizacija tržišta) i direktna plaćanja."
- Priprema materijala za časopis Harvard
- Učešće na Međunarodnoj radionici za FADN u Zagrebu
- Učešće u izradi „Pozicije za Poglavlje 11“
- Priprema podataka i brifing dokumenta za Pododbor sa EU
- Priprema podataka i dokumenta; i dostavljanje nadležnim CEFTA tijelima
- Priprema informacije o proizvodnji uvozu i izvozu flaširane vode
- Priprema informacije o proizvodnji uvozu i izvozu vina
- Priprema brošure o knjigovodstvu na malim gazdinstvima sa Direktoretom za plaćanja
- Sastanci sa MONTAT-om u vezi novog istraživanja FSS-a, planiranog za 2016. godinu i priprema i dostavljanje dokumenata
- Priprema i dostavljanje materijala vezanih za Projekat finansiran od strane GIZ-a - Projekat jačanje lanca prodaje vina u regionu
- Priprema pozicije za CEFTA pregovore o uslugama u dijelu koji se odnosi na usluge iz nadležnosti MPRR
- Priprema dokumenta o uvozu svinjskog mesa iz Austrije, za ambasadu Austrije u Beogradu
- Rad na dokumentu Revizija PPCG-a
- Priprema informacije o proizvodnji, tržištu, uvozu i izvozu kokošijih jaja

REDOVNE MJESEČNE AKTIVNOSTI:

- Informacija o spoljnotrgovinskoj razmjeni
- Informacija o klanje stoke i živine u klanicama
- Informacija o ulazu sirovog kravljeg mlijeka i mliječni proizvodi u mljekarama
- Informacija o indeksima poljoprivredne proizvodnje
- Informacija o otkupu poljoprivrednih proizvoda
- Informacija o zaposlenima i zaradama u poljoprivrednim djelatnostima, osiguranicima poljoprivrednicima, uključujući i podatke o Anketi o radnoj snazi koja se objavljuje na kvartalnom nivou

10 MEĐUNARODNI PROJEKTI

U 2015. godini organizovano jedanaest studijskih posjeta za preko 500 poljoprivrednih proizvođača.

U saradnji sa FAO AdriaMed završena je Socio-ekonomska studija ribarskog sektora, Strategija ribarskog sektora i Akcioni plan i Predlog razvoja ribarskog informacionog sistema.

Pod pokroviteljstvom Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja organizovano je jedanaest studijskih posjeta za preko 500 proizvođača. Posjete su bile studijskog karaktera i prilika da crnogorski proizvođači usvoje nova znanja, tehnologije, trendove tržišta, a edukacija vrijedna kako bi stvorili viziju daljeg sopstvenog razvoja i uspješnije koristili iskustva kolega iz razvijenih zemalja.

Crna Gora je 24.09.2015. postala 73. članica Međunarodne unije za zaštitu novih biljnih sorti (UPOV).

Poboljšani su uslovi izvoza određenih crnogorskih proizvoda na tržište EU i u neke zemlje CEFTA. Kroz pregovore u okviru nadležnih institucija za sprovođenje Sporazuma CEFTA 2006, ukinute su netarifne barijere za izvoz brašna u Albaniju. Kada je u pitanju izvoz na tržište EU, Crnoj Gori je omogućeno da od 01.01.2016. koristi globalnu kvotu za bezscarinski izvoz rinfuz vina na tržište EU (Autonome trgovinske mjere odobrene zemljama Zapadnog Balkana).

Ministarstvo poljoprivrede potpisalo je 2013. sporazum sa Ministarstvom poljoprivrede Španske pokrajine La Rioja kojim se fokus saradnje stavlja

na vinovu lozu, maslinu, šparglu i artičoku. Zajedničkim projektom započeto je naučno istraživanje genotipizacije bazirane na savremenoj tehnologiji sekvenciranja genoma uzetih uzoraka stare vinove loze iz Crne Gore. U 2015. godini su dobijeni prvi rezultati koji daju veliku šansu za pozicioniranje Crne Gore kao kolijevke vinogradarstva na Balkanu i dalji razvoj ovog sektora na naučnim osnovama. Pronađena su 54 nova genotipa vinove loze, od kojih su 21 pronađeni na više od 2 lokaliteta.

Potpisan sporazum o kreditiranju razvojnih projekata sa Abu Dabi fondom

Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja potpisalo je sporazum o kreditiranju razvojnih projekata sa Abu Dabi fondom za razvoj sa ciljem podsticanja projekata u oblasti poljoprivrede koji će generisati otvaranje novih radnih mjesta, rast proizvodnje i smanjenje uvoza. Objavljen je javni poziv shodno kojem je preko 30 privrednih društava dostavilo dokumentaciju. Sa četiri kompanije potpisan je ugovor o dugoročnom kreditiranju.

Crna Gora je postala član Međunarodnog fonda za razvoj poljoprivrede (IFAD). U programskom periodu 2016-2018 za Crnu Goru alocirana su sredstva u ukupnom iznosu 3 miliona €.

Asocijacija za promociju saradnje u oblasti poljoprivrede između Kine i zemalja centralne i istočne Evrope osnovana je 26.06.2015. godine u Sofiji, kao pravno lice, u okviru Ministarstva poljoprivrede i hrane Republike Bugarske. Crna Gora je jedan od osnivača.

Crna Gora učestvuje u Kohran programu od 2013. godine. Broj polaznika svake godine je veći. Ove godine 9 učesnika uz Crne Gore boravilo je u SAD.

Nastavljena je realizacija međunarodnih projekata GEF-SCCF Projekat upravljanja vodama u slivu rijeke Drine, kao i komunikacija sa međunarodnim organizacijama, prije svega sa Međunarodnom komisijom za zaštitu rijeke Dunav (ICPDR) čiji je Crna Gora član.

Pripremljen je Ugovor o novim vodoprivrednim odnosima sa republikom Albanijom i postignut dogovor sa Srbijom o potpisivanju Ugovora o novim vodoprivrednim odnosima.

Potpisana Drimska deklaracija

Potpisana je Drimska deklaracija. Počela je implementacija projekta "Podrška upravljanju vodnim resursima u slivu rijeke Drine" koji je od

velikog značaja za unaprjeđenje sektora vodoprivrede, naročito kada je riječ o izradi planskih dokumenata i implementaciji Okvirne direktive za vode.

Crna Gora je bila domaćin konferencije Savske komisije, tijela koje na nivou zemalja regiona upravlja vodama crnomorskog sliva. Kroz ovaj sporazum, naša zemlja uzima učešće u regionalnim aktivnostima za održivi razvoj u ovoj oblasti.

Sa ciljem da unaprijedi stanje u poljoprivredi i podstakne razvoj ruralnih područja, Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja Crne Gore nastavilo je da koristi podršku EU kroz različite vidove saradnje. Najvećim dijelom saradnja se odvija u okviru IPA programa, kreditni aranžman sa Svjetskom Bankom² i obuku zaposlenih uz podršku TAIXEX programa.

Na regionalnom ministarskom sastanku o zaštiti od poplava u slivu rijeke Save, ministri dogovorili tijesnu saradnju u traženju kvalitetnog rješenja za odbranu od vodenih bujica.

U okviru konferencije "Dani Skadarskog jezera" u Skardu razgovarano sa ministrom zaštite životne sredine Albanije o valorizaciji Skadarskog jezera.

U okviru prekogranične saradnje realizovan projekat „Geografski informacioni sistem za bolje prekogranično upravljanje poplavama u slivu Lima“.

U završnoj fazi je Međunarodni projekat DBU Mapiranje ekoloških staništa u Crnoj Gori, koji podržava Njemačka razvojna fondacija- vrijednost 250.000 eura.

U saradnji sa Šumarskim fakultetima u Frajburgu (Njemačka) i u Beogradu (Srbija) realizuje se projekat "Poboljšanje ekološke informacione baze podataka za održivo gazdovanje šumama i zaštita prirode u šumama", koji je finansiran od strane Njemačke fondacije za zaštitu životne sredine.

1. IPA 2011 "Jačanje Veterinarske službe u Crnoj Gori"
2. IPA 2011 "Jačanje programa ruralnog razvoja u okviru IPARD-a u Crnoj Gori" (tvining projekat)
3. Tehnička podrška rejonizaciji vinogradarskog područja Crne Gore
4. IPA 2012 "Razvoj službi za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarnu oblast u Crnoj G

*Do 2016.godine
Ministartvo
poljoprivrede i
ruralnog razvoja broji
članstvo u preko 15
međunarodnih
organizacijama u
oblasti poljoprivrede,
šumarstva i
vodoprivrede*

5. CAPS 2 "Jačanje centara za ribarsku proizvodnju i jačanje nadzora zdravstvene bezbjednosti u Jadranskom moru"
6. Globalni fond za zaštitu životne sredine
7. Tehnička pomoć za podršku skrininga i klasifikacije objekata za hranu u skladu sa EU st
8. Tehnička pomoć za kreiranje pravnog okvira i jačanje administrativnih i tehničkih kapaciteta za upravljanje nusproizvodima životinjskog porijekla
9. Izgradnja graničnog inspeksijskog mjesta za graničnu veterinarsku i fitosanitarnu kontrolu u Luci Bar
10. Poboljšavanje ekološke informacione baze podataka za održivo gazdovanje šumama i zaštita prirode u šumama
11. "Geografski informacioni sistem za bolje prekogranično upravljanje poplavama u slivu
12. Projekat "Podrška upravljanju vodnim resursima u slivu rijeke Drine"
13. Projekat pripreme "GEF-SCCF projekta upravljanja vodama u slivu rijeke Drine"
14. Unaprjeđenje standarda kvaliteta za proizvode od mesa u Crnoj Gori razmjena lekcija naučenih na Zapadnom Balkanu

11. OCJENA STANJA

Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja ispunilo je u potpunosti sve obaveze utvrđene Programom rada Vlade Crne Gore za 2015. godinu kao i Programom rada Ministarstva za 2015. godinu.

Kroz realizaciju obaveza iz utvrđenih programa, Ministarstvo poljoprivrede ispunilo je mjerila iz predviđene Agende za pristupanje Crne Gore Evropskoj uniji i na taj način ispunilo mjerila za otvaranje pregovora u poglavljima pp11, pp12 i pp13. Usvojen je set zakona koji su uspostavili bazičnu infrastrukturu za uspostavljanje adekvatnog sistema bezbjednosti hrane kao i politike zaštite zdravlja građana Crne Gore.

Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja uložilo je velike napore u donošenje IPARD programa kao i proces uspostavljanja i akreditacije Agencije za plaćanje kao osnove za podršku poljoprivrede tokom procesa pregovora ali i nakon punopravnog članstva Crne Gore u EU.

Kada je u pitanju realizacija mjera nacionalne podrške poljoprivrednim proizvođačima, možemo konstatovati da su sve predviđene mjere realizovanje i sve subvencije isplaćene u godini kada je i

ostvareno pravo na iste, što je po prvi put svelo period isplate sa T+2 ili T+1 na T0. Na ovaj način poljoprivredni proizvođači dobijaju mogućnost bržeg razvoja kroz efikasniju finansijsku podršku.

Kroz izmjenu Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave formiran je novi organ Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove. Na ovaj način stvorena je pretpostavka za efikasniji sistem kontrole, uspostavljanje adekvatnijeg sistema bezbjednosti hrane u skladu sa EU standardima. Uprava je formirana kroz spajanje Veterinarske i Fitosanitarne uprave kao i dijela odjeljenja za sektor hrane iz Ministarstva zdravlja.

Ministarstvo poljoprivrede u prethodnom periodu imalo je i značajne međunarodne aktivnosti, gdje je isto prepoznato kao pouzdan partner i institucija koja ima velike apsorpcione mogućnosti sa ciljem valorizacije prirodnih potencijala koje Crna Gora nesumnjivo ima. Takođe, veliki broj investicija u sektoru poljoprivrede uslovio je oporavak niza preduzeća, koji su bili u stečaju ili zatvorena, što je generisalo nova radna mjesta, rast proizvodnje kao i rast izvoza ili supstituciju uvozu tokom 2015. godine.

12. PREDLOG MJERA

1. Nastavak sa aktivnostima u cilju ispunjenja predviđenih obaveza Programom rada Vlade Crne Gore za 2016. godinu, Programom rada Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja za 2016. godinu kao i Planom prisupanja Crna Gore EU;
2. Nastaviti sa aktivnostima u procesu valorizacije prirodnih potencijala;
3. Nastaviti sa aktivnostima u cilju što većeg korišćenja fondova EU u pravcu razvoja sektora poljoprivrede i jačanja individualnih poljoprivrednih proizvođača;
4. Strateški usmjeriti aktivnosti ka valorizaciji potencijala sektora u kojima Crna Gora bilježi komparativnu prednost u odnosu na zemlje okruženja;
5. Nastaviti sa aktivnostima na povezivanju sektora poljoprivrede i turizma.

PREDLOG ZAKLJUČAKA:

1. Vlada Crne Gore je na sjednici od _____ 2016. godine, razmotrila i usvojila Izvještaj o radu Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja sa organima u sastavu za 2015. godinu.